A
JSKA
CA
GOR

TRST, torek
18. oktobra 1955
Leto XI. - Št. 246 (3175)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 30 din.

MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Pred današnjim glasovanjem o zaupnici skuša Faure zadovoljiti desnico in levico

Včeraj je bil v Rabatu ustoličen kronski svet, toda predstavniki Marokancev poudarjajo, da se Faure ni držal sporazuma - Mendes-France obsoja spletke vlade - Danes odločilna seja socialistov - V Alžiru in Maroku se boji nadaljujejo

PARIZ, 17. — Francoska vlada se je sestala danes popoldne pod predsedstvom Faura, da pregleda politični položaj pred jutrišnjim glasovanjem o zaupnici v zvezi z alžirskim vprašanjem.

Na seji je minister za afriške zadeve July obrazložil okoliščine, v katerih je bil ustoličen kronski svet v Maroku. Notranji minister Bourges-Maunoury pa je poročal o položaju v Alžiru in o ukrepih, ki jih namerava sprejeti na področju Constantine.

Da bi pripravil socialiste, ki so ga podprli pretekli teden, da bi spet glasovali zanj, se je Faure trudil, da uresniči drugi del programa za Maroko še pred jutrišnjim glasovanjem. Uspelo mu je sestaviti kronski svet v Maroku, toda vanj so prišli štirje maroški voditelji namesto treh, kakor določa sporazum v Aix Les Bainsu. To pa z namenom, da potolaži francoske kolone v Maroku in njihove predstavnike v parlamentu. Toda maroški stranki Istiklal in demokratična stranka neodvisnosti sta že izrazili nezadovoljstvo in poudarjata, da je bil svet sestavljen brez njihove privolitve in v nasprotju s sporazumom. Vendar pa domnevajo, da bivši sultan Ben Jusef vpliva na voditelje teh strank, naj pristanejo na sedanji sestav kronskega sveta.

Vlada upa, da bo s takim ravnanjem dobila podporo tudi med poslanci levice, s tem da nadaljuje z izvajanjem maroškega programa, ter med poslanci desnice s kompromisom pri sestavi kronskega sveta. Vendar pa vlada še vedno negotovost in težko je predvideti, kakšen bo izid glasovanja v skupščini. Parlamentarni krogi pa vendar menijo, da ima Faure sedaj večje možnosti uspeha in pripominjajo, da uporablja francoska vlada svoje mednarodne obveznosti kot argumente za pritisk, češ da v tem trenutku nikakor ni koristna za Francijo.

V ta namen je zunanji minister Pinay objavil vrsto člankov v raznih časopisih. V da[illegible] «Figaro» pravi, da se [illegible]ki krize z lahkoto [illegible]ti: evropski statut o [illegible] bi bil zavrnjen, kar bi imelo za posledico «prebuditev nacionalističnih strasti v [illegible], evropska skupnost bi bila uničena, morda bi prišlo do razkroja v atlantskem zavezništvu in nastala bi nevarnost, da bi zahodni zavezniki šli na ženevsko konferenco razdeljeni. Če bo francoska vlada jutri padla, bo Francijo zastopal v Ženevi samo poslanik, ki bi igral samo pasivno vlogo v pomanjkanju nove vlade.

V članku, objavljenem v listu «Combat», pa pravi Pinay: «Trdno sem prepričan, da je politika, ki jo je Faurova vlada določila glede Severne Afrike, sedaj edina mogoča. Jaz sem se lojalno pridružil tej politiki in vam lahko zagotovim, da ne bi v primeru padca vlade v nobenem primeru pristal, da nadomestim Faura pri izvajanju edine mogoče politike, t. j. tiste, ki jo je v narodni skupščini sprejela večina poslancev».

V intervjuju z dopisnikom lista «U. S. And World Report» pa izjavlja Pinay, da je bilo sovjetsko glasovanje v OZN v zvezi z Alžirom «neprijateljsko dejanje» do Francije, in da je predočil Molotovu, da to «ni v skladu z ženevskim duhom» in «postavlja izredno težavne ovire na poti uresničevanja smotrov, ki so bili določeni na ženevski konferenci». Pinay zatrjuje, da tudi solidarnostno stališče ZDA ni bilo dovolj odločno in da je francoski poslanik v Washingtonu obrazložil to stališče Dullesu. Ta je odgovoril s pismom, v katerem je poudaril, da so ZDA glasovale v korist Francije in so sporočile svoje nasprotovanje sprejemu alžirskega vprašanja na dnevni red OZN.

«Skupina držav, ki so glasovale proti Franciji, pravi dalje Pinay, jasno odraža duha bandunške konference. To je neke vrste vojne napovedi arabsko-azijskih držav. Komunistične države so bile nad tem zadovoljne».

Socialistična parlamentarna skupina in glavni odbor stranke se bosta sestala jutri popoldne eno uro pred začetkom debate v skupščini, da skupno razpravljata o stališču do vladne politike v Alžiru. Opazovalci so mnenja, da bo stališče socialistov velike važnosti za izid debate, ki bo gotovo zelo burna.

Socialistično glasilo «Le Populaire» pa danes poudarja: «Glasovanje o zaupnici se tiče alžirskega vprašanja in ne maroškega, s katerim ga hočejo povezati. Prav gotovo bi bilo obžalovanja vredno, če bi se izvajanje maroške politike prekinilo. Toda prav tako je obžalovanja vredno, da je alžirska politika vlade v popolnem nasprotju z maroško».

«Humanité» piše: «Naj Faure jutri prodre ali ne, bo še vedno ostalo glavno vprašanje, ki je v tem, da se rešimo tega dvoumnega in nevarnega položaja. Kako bi mogli odkloniti za Alžir to, kar velja za sprejemljivo glede Maroka?»

«Express», ki je glasilo Mendès-Franceove skupine, pa poudarja, da se je Faurova vlada po dolgih obotavljanjih in pod grožnjo parlamentarnega glasovanja odločila ustanoviti v Maroku kronski svet, in ugotavlja, da se je «ministrski predsednik ponovno in tudi pri tej pomirjevalni gesti obnašal dvoumno. Sporazumi z nacionalisti se niso v celoti spoštovali, zaradi česar je med njimi nastalo novo nezaupanje prav v trenutku, ko bi moralo vse temeljiti na lojalnosti. Vendar pa, zaključuje list, ker je bil kronski svet sedaj sestavljen, bi bilo porazno, če bi maroški nacionalisti odklonili sodelovanje pri novem poizkusu. Naj bo njihovo mnenje kakršno koli, morajo kljub spletkam v zadnjem trenutku izrabiti to priložnost».

V Rabatu je bila danes zjutraj ceremonija za ustoličenje kronskega sveta v cesarski palači. Prebrali so proglas kronskega sveta Maročanom. Proglas pravi, da bo prva naloga sveta imenovati predsednika vlade, ki bo sestavil ministrski svet z nalogo upravljanja in pogajanj. Proglas poziva vse Maročane, naj ostanejo mirni in naj se strnejo okoli vlade. Popoldne je imel kronski svet svojo prvo sejo, ki je trajala več ko dve uri. Po seji je član sveta Si Bekkai izjavil novinarjem, da so govorili o imenovanju predsednika maroške vlade, da pa niso o tem še nič sklenili. Dodal je, da se bo tedni kronski svet sestal vsak dan. Zelo verjetno je, da bo za predsednika vlade imenovan Ben Sliman.

Medtem se v Maroku boji nadaljujejo na meji s španskim Marokom in v Srednjem Atlasu. V Alžiru pa so se boji razširili tudi na področje alžirsko-maroške meje. Včeraj so v Parizu sporočili, da so imele uporniške sile v Maroku v zadnjih petnajstih dneh 143 mrtvih in nad 2000 ranjenih. Zaplenjenega je bilo tudi mnogo orožja. V Alžiru pa so imeli uporniki v zadnjih sedmih dneh 47 mrtvih, 30 ranjenih in 65 ujetih. Aretirali pa so 118 sumljivih oseb. Francoskih izgub uradno poročilo ne navaja, toda po podatkih iz tiska v zadnjem tednu so imele francoske sile v Maroku in Alžiru nad 50 mrtvih in okoli 250 ranjenih.

Francoski zunanji minister Pinay je danes v Parizu sprejel španskega poslanika, kateremu je izročil noto francoske vlade, katere vsebina pa ni bila objavljena. Po trditvah opazovalcev zanikuje francoska tnoa španske trditve, da Španija ne pomaga upornikom v francoskem Maroku, z druge strani pa izreka željo francoske vlade po sodelovanju s špansko vlado za pomirjenje ob meji med obema področjema.

Tito sprejel sovjetske parlamentarce

Gostje so nato obiskali Postojnsko jamo, Ljubljano in Gorenjsko

LJUBLJANA, 17 — Sovjetska parlamentarna delegacija, ki jo je včeraj na Brionih sprejel predsednik republike maršal Tito, je prispela sinoči v Postojno, kjer si je ogledala jamo. Danes so sovjetski parlamentarci obiskali Gorenjsko. Na poti iz Ljubljane v Kranj so člani sovjetske delegacije obiskali vas Žabnico, kjer so se ustavili v kmečki zadrugi, šoli in neki kmečki hiši.

V Kranju je sovjetska delegacija obiskala tovarno «Iskra» in metni ljudski odbor, kjer se je razgovarjala s predsednikom Hafnerjem in okrajnimi poslanci o vprašanjih ljudske oblasti. Po obisku Bleda so se vrnili v Ljubljano, kjer so si ogledali znamenitosti mesta. Nocoj je republiški izvršni svet priredil sprejem na čast sovjetski parlamentarni delegaciji, ki bo jutri odpotovala v Zagreb.

Kitajska sindikalna delegacija pa je danes na poti po Gorenjskem obiskala Prešernovo rojstno vas Vrbo, spomenik talcem v Begunjah, Bled in Kranj. V Kranju so kitajski gostje obiskali tovarno «Iskra», kjer so se zanimali za probleme tovarne in delavsko samoupravljanje.

William Lothar o jugoslovanskih sindikatih

ZAGREB, 17. — Tajnik Mednarodne federacije rudarjev sir William Lothar je izjavil danes v Zagrebu, da svet z velikim zanimanjem spremlja razvoj sindikalnega gibanja v Jugoslaviji, ki gre po drugačni poti kot v drugih državah. «Sodim, da je zaradi vaših posebnih pogojev potrebno sprejeti metode in oblike, ki najbolje odgovarjajo ciljem, ki ste si jih zastavili», je izjavil Lothar.

V zvezi z nekaterimi kritičnimi pripombami glede sprejema sindikata rudarjev Jugoslavije v Mednarodno zvezo rudarjev, je Lothar izjavil, da to ni stališče večine v federaciji včlanjenih organizacij. Lothar je poudaril uspehe jugoslovanskega ljudstva v borbi proti fašizmu in izrazil prepričanje, da bo sprejem jugoslovanskih rudarjev v Mednarodno federacijo pomenil pomemben korak v borbi delavskega razreda za uresničenje njegovih pravic.

BEOGRAD, 17. — Pod vodstvom člana Zveznega izvršnega sveta Nikole Minčeva bo konec tega tedna odpotovala na Poljsko jugoslovanska trgovinska delegacija. Delegacija

RAZGIBANO POLITIČNO ŽIVLJENJE pred ženevskim sestankom ministrov

Več kot sto ameriških osebnosti se v pismu Eisenhowerju zavzema, naj se v politiki ZDA ohrani ženevski duh in naj se ne dovoli povratek k prejšnjemu nespravljivemu stališču - Stassen in Soboljev na „letnem forumu" „New York Herald Tribune" - „Pravda" dolži ZDA, da zavirajo sporazum o razorožitvi

LONDON, 17. — Foreign Office sporoča, da bo britanski zunanji minister Harold Mac Millan 23. oktobra odpotoval v Pariz, kjer se bo sestal s francoskim in ameriškim zunanjim ministrom in kjer bo prisostvoval zasedanju atlantskega sveta. 26. oktobra bo MacMillan odpotoval iz Pariza v Ženevo, kjer se bo dan kasneje začela konferenca štirih zunanjih ministrov. Spremljali ga bodo številni sodelavci, med njimi sir Ivone Kirkpatrick, stalni podtajnik v Foreign Officeu, in sir Geoffrey Harrison, namestnik državnega podtajnika za zahodnoevropske zadeve.

V pismu predsedniku Eisenhowerju v zvezi z bližnjo ženevsko konferenco se več kot sto ameriških osebnosti zavzema, naj bi na sestanku zunanjih ministrov «prevladal ženevski duh».

«Mi se ne zavzemamo — pravijo podpisniki — za odpoved realističnim staliŝčem, brez enakosti obveznosti z obeh strani. Hoteli bi pa da se naša politika okoristi z realističnim gledanjem na položaj, osvobojenim predsodka, da delajo sovjetski voditelji vse napak, mi pa imamo vedno prav. Želimo, da naj bi se ponovno uveljavil pravilni ženevski duh, tako da bi lahko mi vsi živeli in pustili živeti».

Pismo Eisenhowerju izraža tudi zaskrbljenost podpisnikov zaradi «vesti v tisku o izjavah nekaterih lastnikov ameriške vlade, ki poskušajo nadeti uzdo ženevskemu duhu». Nadalje pravi pismo, da bi «povratek k nespravljivemu stališču, ki je bilo značilno za predženevsko razdobje, utegnil pripeljati do neuspeha neposrednih razgovorov ali do nevšečnosti in izgube ugleda».

«Ker je skrajno neverjetno — nadaljuje pismo — da bi prišlo na eni ali na drugi strani do popolne kapitulacije glede vprašanja nemške združitve, izražimo željo, da bi se upoštevale kompromisne rešitve, ki bi upoštevale upravičene zahteve vseh zainteresiranih držav po lastni varnosti».

Končno predlaga pismo, naj bi se podvzeli «konkretni ukrepi za uresničenje obsežne svobodne izmenjave, ki je potrebna vsem državam, tako na Vzhodu kot na Zahodu» in da «se storijo vsi napori za nadaljnjo krepitev Združenih narodov s povečanjem števila članic, dokler ne bo uresničena univerzalnost organizacije s sprejemom vseh zakonitih in trdnih vlad».

Med podpisniki pisma so predsednik narodnega zavoda za jeklo Ernest Weir, predstavnica Mednarodne ženske zveze za mir in svobodo Mildred Scott Olmstead, pisatelj James Warburg in drugi.

Včeraj pa se je v palači Združenih narodov v New Yorku začel 24. «letni forum» lista «New York Herald Tribune», ki je to leto posvečen uporabi atomske energije v miroljubne namene. Šest znanstvenikov je pred tisoč povabljenimi gosti diskutiralo o raznih vidikih tega vprašanja, govorili pa so tudi glavni tajnik OZN Dag Hammarskjoeld, načelnik britanske delegacije pri OZN Nutting, svetovalec predsednika Eisenhowerja za vprašanje razorožitve Harold Stassen in sovjetski delegat Soboljev.

V svojem govoru je Stassen zahteval od ZSSR, naj čim prej odgovori na Eisenhowerjev načrt za vzajemno letalsko nadzorstvo med obema državama. Dodal je, da je nujno treba v kratkem doseči sporazum o načrtu za razorožitev, kajti število držav, ki so sposobne izdelovati nuklearno orožje, se stalno povečuje, s tem pa raste atomska nevarnost.

Soboljev pa je izjavil, da sta se ameriško in sovjetsko stališče o vprašanju razorožitve znatno približali in nato govoril o glavnih osnovah sovjetskega načrta za nadzorstvo nad pristanišči, postajami in letališči, ki bi omogočilo pravočasno ugotavljanje nevarnih vojaških koncentracij in bi s tem preprečilo vsak presenetljiv napad.

Britanski delegat Nutting je prikazal načrte svoje vlade glede uporabe atomske energije v miroljubne namene in med drugim zatrdil, da bodo leta 1960 v približno pol milijona angleških stanovanj uporabljali elektriko iz atomskih central.

Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld pa je zatrdil, da je nedavna atomska konferenca v Ženevi dokazala, da lahko mednarodno sodelovanje za razvoj atomske energije zagotovi trajen mir.

Moskovska «Pravda» pa objavlja danes članek, v katerem pravi, da je treba «z obžalovanjem ugotoviti, da čas po ženevski konferenci ni bil koristno izrabljen za iskanje sprejemljivega sistema razorožitve in prepovedi atomskega orožja». Sovjetsko stališče o tem vprašanju je jasno, nadaljuje list; «ZSSR se zavzema za široko omejitev oborožitve in oboroženih sil in za prepoved atomskega orožja, kar vse naj bi zajamčil učinkovit sistem mednarodnega nadzorstva».

«Pravda» kritizira ameriško stališče in pravi, da je predstavnik ZDA v pododboru OZN poskušal opravičevati svoje nasprotovanje nadzorstvu nad oborožitvijo in nad proizvodnjo atomskega orožja s poudarjanjem težav takega nadzorstva. Toda kljub vsem razumljivim težavam, ki jih zastavlja vzpostavitev mednarodnega nadzorstva, «tega ni mogoče izrabljati kot pretvezo za izmikanje omejitvi oborožitve in prepovedi uporabe atomskega orožja».

Sovjetski list obtožuje ameriško delegacijo, da je zaradi svojega stališča glavni krivec za pomanjkljiv napredek dela razorožitvenega pododbora OZN, in dodaja, da «svet prisostvuje poskusom razširjanja pesimizma pred sestankom zunanjih ministrov štirih velikih, ki se bodo morali ukvarjati tudi z razorožitvijo».

Čuenlaj pripravljen na sestanek z Dullesom

HONG KONG, 17 — Voditelj delegacije 47 japon. občinskih svetovalcev, ki je obiskala Kitajsko, Jošiohiko Kitajima je danes v Hong Kongu izjavil: «Čuenlaj, s katerim sem se sestal 2. oktobra v Pekingu, je izjavil, da je po potrebi pripravljen sestati se z ameriškim državnim tajnikom Dullesom za rešitev nerešenih vprašanj med Kitajsko in ZDA».

Kitajima je dalje izjavil, da mu je Čuenlaj zagotovil, da bi japonska delegacija, ki bi se pogajala za uvedbo rednih diplomatskih odnosov med Japonsko in Kitajsko, bila dobrodošla v Pekingu, ter je dodal, da bi se vprašanje japonskih vojnih ujetnikov, ki so še na Kitajskem, lahko rešilo z neposrednimi pogajanji med Pekingom in Tokiom.

Svetozar Vukmanović o investicijskih kreditih

BEOGRAD, 17. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je na skupni seji gospodarskih odborov obeh domov Zvezne ljudske skupščine med drugim sporočil, da je bil dosežen precejšen napredek v pogajanjih z ZDA za obsežne investicijske kredite. S temi krediti bi med drugim zgradili novo železarno, tovarno aluminija in nov rudnik bakra. Krediti bi se odplačali s proizvodnjo teh tovarn.

Inozemski investicijski krediti bodo omogočili lažje izvajanje nove gospodarske politike in obenem tudi olajšali položaj plačilne bilance. Nadaljnje olajšanje plačilne bilance bo prinesel uspešen zaključek pogajanj za ureditev jugoslovanskih terjatev v Zahodni Nemčiji. Prav tako so pomembni gospodarski aranžmaji, ki so bili nedavno sklenjeni z ZSSR.

„Kolo" v Burmi

RANGUN, 17. — Folklorni ansambel «Kolo», ki je prispel iz Kitajske v Burmo, je sinoči priredil svojo prvo predstavo v Rangunu. Predstave, ki ji je prisostvovalo okrog 2500 gledalcev, se je udeležil tudi predsednik vlade U Nu s številnimi člani vlade. Predsednik U Nu je pred predstavo pozdravil člane ansambla in poudaril, da bo njihovo gostovanje velik prispevek h krepitvi kulturnih in prijateljskih stikov. Po predstavi sta predsednik U Nu in burmanski minister za kulturo posebej čestitala članom ansambla k uspešni izvedbi programa.

Baodajeva pritožba

WASHINGTON, 17 — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je na tiskovni konferenci sporočil, da so v Washingtonu dobili noto cesarja Baodaja naslovljeno ameriškemu poslaništvu v Parizu. V tej noti poziva Baodaj zahodne vlade, naj ne priznajo zakonitosti ljudskega glasovanja, ki ga je razpisal ministrski predsednik v Južnem Vietnamu Diem za 23. oktobra. Predstavnik je dodal, da se ta sklep Diema tiče «vprašanja, ki je strogo notranjega značaja» in da se o njegovi zakonitosti ZDA ne morejo izreči.

Na vprašanje, ali bodo ZDA odgovorile na Baodajevo noto, je predstavnik izjavil, da ne more odgovoriti na to vprašanje in da do sedaj ni bil Baodaju poslan še noben odgovor.

MOSKVA, 17 — Agencija Tass je sporočila, da je prezidij vrhovnega sovjeta imenoval Vladimira Vladimiroviča Mackeviča za novega ministra za kmetijstvo in je je bil Mackevič namestnik ministra za kmeijstvo in je vodil sovjetsko kmetijsko delegacijo, ki je julija obiskala ZDA.

Bugandski kralj se je vrnil v domovino

KAMPALA, 17 — Bugandski kralj (kabaka) Mutesa II. se je danes vrnil v domovino, kjer so ga navdušeno sprejeli. Na letališču v Entebbe ga je med drugimi sprejel tudi ugandski guverner Cohen, ki ga je leta 1953 izgnal pod obtožbo, da ne sodeluje lojalno z vlado. Kabako je na letališču čakala tudi večja množica, med katerimi je bilo okoli 2.500 moških z dolgimi bradami, ki so prisegli, da si jih ne bodo ostrigli, dokler se njihov kralj ne vrne.

PITTSBURG, 17 — V 29 tovarnah «Westinghouse Electric Corporation» je 49.000 delavcev včlanjenih v sindikat električarjev CIO kmalu po polnoči začelo stavko, ker so bila prekinjena pogajanja za obnovitev kolektivne pogodbe.

Bundestag bo zasedal teden dni v Berlinu

Bonn hoče s tem tik pred Ženevo poudariti povezanost Berlina z Zahodno Nemčijo - Zanikane govorice o sestanku Dulles-Adenauer - Pred začetkom sovjetsko nemških razgovorov o izmenjavi veleposlanikov

BONN, 17. — Predsednik Bundestaga Gerstenmaier je prispel danes v Berlin, kjer se bo v sredo v navzočnosti podkanclerja Bluecherja in skoraj vseh zveznih ministrov začelo zasedanje Bundestaga, ki bo trajalo teden dni.

Lani 17. junija (ob obletnici uporov v Vzhodni Nemčiji) je Bundestag namreč sklenil, da se bo vsako leto za teden dni sestal v Berlinu. Tokrat je to zasedanje tik pred konferenco v Ženevi, kar naj poudari, da je Berlin povezan z Zahodno Nemčijo.

Predstavnik zahodnonemškega zunanjega ministrstva pa je izjavil, da bodo ta teden v Parizu zahodnonemški in sovjetski diplomatski predstavniki začeli pogajanja za izmenjavo veleposlanikov med Moskvo in Bonnom. Razgovore bosta vodila sovjetski veleposlanik Vinogradov in bonnski veleposlanik von Maltzan. Kot je znano, je bila vzpostavitev diplomatskih odnosov med Bonnom in Moskvo dogovorjena med Adenauerjevim obiskom v ZSSR.

Uradni bonnski predstavnik je obenem zanikal govorice o morebitnem sestanku med Dullesom in Adenauerjem pred ženevsko konferenco. Predstavnik je dodal, da je sploh malo verjetno, da bi bil Adenauer popolnoma zdrav pred konferenco.

Zdravniško poročilo o Adenauerjevem zdravju pa pravi, da se kanclerjevo stanje boljša, čeprav se je temperatura nekoliko dvignila.

Pred referendumom o posarskem statutu

BONN, 17. — Zahodnonemški novinar Heinrich Schuetzinger je bil danes izgnan iz Posarja. Schuetzinger je bil pred leti uradnik pri socialdemokratskem listu «Volksstimme» v Saarbrueckenu in je že takrat zašel v spore s politiko Hoffmannove posarske vlade.

Medtem je «Zveza posarskih Nemcev» objavila izjavo, v kateri zatrjuje, da je «naloga bonnske zvezne vlade, da brani interese posarskega prebivalstva, zlasti če bi to zavrnilo mednarodni statut in s tem optiralo za povratek v nemško državo». Zveza zatrjuje, da bi bilo treba takoj po zavrnitvi statuta na referendumu izvesti volitve v posvetovalno skupščino, ki bi postavila tudi novo posarsko vlado.

Institut za javno mnenje Allensbach v Muenchenu je objavil rezultate nedavno izvedene ankete v Posarju. Institut zatrjuje, da je imelo v času ankete samo 17 odst. vprašanih oseb namen, da glasujejo za statut, medtem ko bi 35 odst. glasovalo proti, 36 odst. je bilo še neodločenih, 12 odst. pa se je nameravalo vzdržati glasovanja.

Referendum o posarskem statutu bo 23. oktobra.

Podpredsednik vlade ZSSR Kučerenko na obisku pri Segniju in Romiti

Kučerenko vodi delegacijo gradbenih strokovnjakov, ki potuje po Evropi Romitove besede o mednarodni pomiritvi - Glasovi o možnosti nove vladne krize - Uradno potrjen pakt o akcijski enotnosti med PNM in MSI

(Od našega dopisnika)

RIM, 17. — Predsednik vlade Segni je sprejel danes popoldne na Viminalu na vljudnostni obisk podpredsednika sovjetske vlade Vladimira Kučerenka, ki vodi delegacijo sovjetskih gradbenih izvedencev na potovanju po Evropi. Delegacija je pred prihodom v Rim obiskala London in Pariz.

Kot poroča poluradna agencija ANSA, je Kučerenko govoril s Segnijem o «problematiki modernega gradbeništva» in mu dejal, da ceni pridobitve italijanske tehnike na tem področju.

Predpoldne pa je Kučerenka in njegovo spremstvo sprejel minister za javna dela Romita. Razgovoru je prisostvoval tudi sovjetski veleposlanik v Rimu Bogomolov.

Romita je v pozdravnem nagovoru izrazil zadovoljstvo spričo tega prvega stika in dejal, da je še posebej vesel, ker jo do njega prišlo v ozračju splošne pomiritve, ki se je začelo v Ženevi «in h kateremu je Italija poskušala prispevati s svojo zunanjo politiko». Nato je Romita omenil florentinski sestanek županov mest in dejal, da pomeni zanj resolucija s tega zborovanja «znak novega časa, ki odpira nova obzorja». V miru, je nadaljeval nato minister, bo mogoča najširša izmenjava izkustev in tehničnih dognanj. Zaključil je z izjavo, da si kot socialni demokrat želi miru, «kajti mir pomeni napredek za narode in blaginjo za delavski razred».

Tudi Kučerenko je izrazil zadovoljstvo spričo tega sestanka in dejal, da namerava njegova delegacija v Italiji proučevati predvsem izkušnje s področja gradbeništva; ta obisk je «sad koristne in plodne prakse izmenjave tehničnih delegacij, ki se je v zadnjem času začela med ZSSR in Zahodom». Kučerenko je izrazil željo, da bi se izmenjave delegacij med obema deželama v prihodnje pomnožile in zaključil s poudarjanjem «prijateljskih vezi med sovjetskim in italijanskim ljudstvom».

Delegacija bo ostala v Italiji deset dni. V Rimu bo obiskala gradbišča IACP in INA Casa, športne naprave na Foro Italico, postajo Termini in še nekaj objektov, v Bologni razna javna dela, med njimi Športno palačo in hiše IACP, v Torinu v Ivrei okraj Mirafiori in naselje Olivetti, v Genovi okraj Degli Angeli, v Cortini zimskošportne naprave, v Neaplju pa pomorsko postajo, čezmorsko razstavo in nove stanovanjske kolonije.

Sprejem, ki sta ga Segni in Romita priredila sovjetski delegaciji, je — čeprav formalen — vendar nov v dosedanji praksi, zlasti če pomislimo na Romitove besede o mednarodni pomiritvi. Ti novi znaki so bili na splošno ugodno sprejeti, posebno spričo prizadevanj, ki jih kaže demokristjansko vodstvo v smeri ustvarjanja nekake «protiuteži» pomiritvi. Prav zdaj se govori o novem Fanfanijevem potovanju v Bonn še pred uradnim Segnijevim in Martinovim obiskom.

V sredo bo nova seja vlade. Dnevni red seje še ni bil sporočen, verjetno pa bodo ministri še nadalje razpravljali o vprašanju državnih nameščencev, ki je bilo rešeno samo začasno. Na zunaj bi bilo sicer soditi, da bo vlada ta teden lahko mirneje dihala, vendar se zdi tako mišljenje samo navidezno. Res je, vprašanje vojaških sodišč je zaenkrat srečno pod streho, pa čeprav samo s podporo fašistov in monarhistov, in se verjetno do novembra ne bo več pojavilo v ostri obliki; enako je res, da je javno mnenje že nekako prebavilo povišane davke na sol, kavo in metan.

Res je tudi, da se je finančni minister Andreotti zaenkrat odpovedal mislim na nove davčne poviške in da se je tudi Gonella vdal v nalogo, da sindikalnim predstavnikom državnih nameščencev dopove, da vlada ne more storiti vsega naenkrat.

Toda na drugi strani se je pokazalo, da bi vlada ob vojaških sodiščih zašla v hude težave, ko je ne bi bila podprla skrajna desnica, kar je znatno okrnilo dosedanji Segnijev sloves levo orientiranega sredinca. (Pri tem je značilno in v neki meri tudi nerazumljivo, da je prav levica skoraj molče prešla preko tega dejstva, medtem ko ga na primer kritizira «Il Corriere della Sera», ki pravi, da se je prvič zgodilo, da se je Segnijeva vlada znašla v parlamentu pred resnično važnim glasovanjem tako s političnega kot s pravnega stališča in da je bila pri tem prvem glasovanju dejansko poražena, kajti predlog Villabruna-Macrelli je bil zavrnjen samo z glasovi monarhofašistov, ki so popravili odkrito odpadništvo v vrstah vladne koalicije.

Novi davki so še enkrat opozorili na nemogoče razmerje med posrednimi in neposrednimi davki, diskusija o državnih uradnikih pa je obnovila že stare polemike o usmeritvi državne gospodarske politike. Obenem so se pokazale razpoke v vladni koaliciji, zlasti pa, da demokristjanska stranka ne podpira Segnijeve vlade v tisti meri, ki bi bila za mirno vladanje potrebna.

Skratka, pokazalo se je, da vlada ni na nič kaj trdnih nogah. Razlage so seveda različne. Nekateri trdijo, da vlada, ki ima šele tri mesece, še ni prebrodila prvih težav in se še ni ustalila, drugi pa zatrjujejo, da je njen čas že prešel in da se pripravlja nova kriza. Oboje trditve so seveda izraz različnih tendenc, ki bi rade vlado ohranile ali jo vrgle; njen obstoj bo torej odvisen od tega, katera tendenca po prevladala. Vsekakor pa kaže prav glasovanje o vojaških sodiščih, da gre vlada isto pot iskanja opore na desnici, ki je bila usodna za Scelbo.

Medtem se desnica poskuša organizacijsko krepiti. Danes je bil uradno ratificiran pakt o akcijski enotnosti med fašisti in monarhisti. Narodni svet PNM ga je odobril s 37 glasovi ob sestih vzdržanih (bilo pa je zaradi tega že poprej nekaj uskostev v Laurov tabor, ki pa se je na drugi strani oslabil zaradi nenadnega odstopa dosedanjega glavnega tajnika Lessone), osrednji odbor MSI pa s 105 glasovi proti 5. Vodstvi obeh strank bosta ustanovili skupno komisijo, ki bo koordinirala njuno akcijo na osnovi nekaterih programskih načel, med katerimi so revizija ustave, «ki je izraz pristranskega in protizgodovinskega duha CLN», «obnovitev veljave zakona proti stalni zaroti komunističnega prevrata», opozicija proti DC, dokler ne bo povsem prekinila z levico, «obnovitev in nepopustljiva obramba ugleda in moči oboroženih sil» itd.

A. P.

Nenni potuje danes iz Moskve v Rim

MOSKVA, 17. — Po povratku s Krima, kjer se je sestal s Hruščevom, je Nenni izjavil, da kažejo sovjetski voditelji «preudaren optimizem» glede bližnje ženevske konference in da se jim predvsem zdi mogoč sporazum o razorožitvi. Ne prikrivajo si pa težav glede rešitve prvega vprašanja dnevnega reda, namreč Nemčije in evropske varnosti.

O italijansko-sovjetskih odnosih je Nenni izrazil upanje, da se bodo popravili.

Nenni bo jutri odpotoval iz Moskve v Rim.

Poluradno tolmačenje konference o pristanišču

Revija «Esteri» o bližnji konferenci o tržaškem pristanišču na osnovi londonske Spomenice o soglasju

RIM, 17. — Revija «Esteri» objavlja v svoji zadnji številki članek pod naslovom «Konferenca za Trst», v katerem ponavlja znano tezo vlade da je Italija že izpolnila svojo obvezo o izdanju določil za upravljanje proste luke. Članek omenja nato odlok vladnega generalnega komisarja Palamare, ki je bil izdan januarja t. l. in ki naj bi po zatrjevanju oblasti pomenil izpolnitev mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela Italija glede proste luke.

V zvezi z akcijo vlade za tržaško pristanišče pravi članek, da gre ta akcija v dve smeri: po eni strani čim večje potenciranje pristaniških naprav, da bodo zadostile zahtevam modernega prometa, z druge strani čim večji razvoj sporazumov s prizadetimi državami, zato da ne bi prišli v nasprotje s tem, «kar bi lahko označili za naravne zakone gravitiranja prometa».

Članek pripominja, da bo rimska konferenca neodvomno služila temu dvojnemu namenu. Kar se tiče moderniziranja pristaniških naprav, omenja članek, da je treba tu rešiti dve veliki vprašanji: povečanje rednih pomorskih prog in prilagoditev železniških tranzitnih tarif. Glede prvega vprašanja je rečeno, da je nastalo zaradi resne škode, ki jo je utrpelo italijansko trgovinsko ladjevje med vojno, in predvsem zaradi pretekle negotovosti o bodočnosti Trsta. Ta negotovost «je zmanjšala vrsto pobud in je povzročila, da so bile proge, ki so po tradiciji vezale Trst z Ameriko in Daljnim vzhodom, usmerjene proti Genovi in Neaplju, zaradi česar je tranzitni promet s tržaškim tujim zaledjem prisiljen usmeriti se v druga pristanišča, ki imajo redne trgovinske proge s temi oddaljenimi ozemlji».

Glede mednarodnih železniških tarif je v članku rečeno, da «znatna znižanja, ki so še sedaj v veljavi, dokazujejo voljo Italije, da gre na roko prometu med Trstom in deželami zaledja».

V svojih zaključkih pravi članek, da se druga plat konference za Trst «povezuje z vprašanjem določene konkurence, ki jo bomo imenovali «extra-ekonomično», s katero se je v vseh obdobjih skušala pobijati naravna tendenca prometa Severnovzhodne in Srednje Evrope na Trst». «Ta konkurenca ima za podlago tarife za notranjo plovbo, ki jih je določila Nemčija, da pritegne promet iz Švice, ČSR in Avstrije, raznovrstne izmenjave, s katerimi hoče Jugoslavija povečati reški promet, kumulativne pomorsko - železniške tarife, s katerimi se določajo izredno nizke brodnine, mezde za delovno silo, ki so v nekaterih pristaniščih (Reka) mnogo nižje kakor v Trstu, za razkladanje in nakladanje.

Članek dodaja, da «vse, kar bo Italija lahko napravila v davčnem tarifnem okviru, da olajša promet z zaledjem, ne bo nikoli zadostovalo za spremembo tega položaja, če bo primanjkovalo lojalnega in trajnega mednarodnega sodelovanja, ki naj odpravi tiste ovire, ki so plod enostranske politike».

Tako tolmačenje, ki odraža mnenje palače Chigi, samo zmanjšuje pomen sklicane konference in ne bo privedlo do nobenega pomembnega rezultata, ker hoče rimska vlada zreducirati to mednarodno konferenco le na posvetovanja za reševanje tehničnih vprašanj. Kakor smo že svoj čas poudarili, se je rimska vlada s tem povsem oddaljila od obveznosti, ki jih je prevzela.

V petem tednu zasedanja glavne skupščine Združenih narodov

Glavna tri vprašanja so trenutno gospodarski razvoj nerazvitih držav, miroljubna uporaba atomske sile in položaj nesamoupravnih ozemelj - Danes nadaljevanje volitev v Varnostni svet

NEW YORK, 17. — Deseto zasedanje glavne skupščine OZN začenja že peti teden svojega dela. Kaže, da bo ta teden končana splošna debata o treh vprašanjih, ki so trenutno najvažnejša: o gospodarskem razvoju nerazvitih držav, o miroljubni uporabi atomske energije in o položaju nesamoupravnih ozemelj. Ta teden morajo biti končane volitve novih članov stalnih organov glavne skupščine. Danes se začne tudi razprava o listini o človečanskih pravicah, toda brez upanja, da bo delo kmalu končano.

Za pretekli teden zasedanja je bila morda najbolj značilna živahna diplomatska aktivnost okrog volitev treh članov Varnostnega sveta, šestih članov gospodarsko-socialnega sveta in dveh članov skrbniškega sveta, skupaj 11 novih članov.

Glasovanje v Varnostni svet je pokazalo, da ima Jugoslavija precej možnosti za izvolitev, čeprav ni imela in nima namena kandidirati. Jugoslavija se predvsem zanima za mesto v gospodarsko-socialnem svetu, toda vse kaže, da bo glede Varnostnega sveta težko najti kako drugačno rešitev kot izvolitev Jugoslavije, ki je sprejemljiva za ogromno večina članic OZN.

V gospodarskem svetu je bilo pretekli teden največ govora o potrebi po ustanovitvi posebnega fonda za finansiranje gospodarskega razvoja nerazvitih držav. Potrebno bi bilo 250 milijonov dolarjev, iz katerih bi dajali dolgoročna posojila z nizkimi obrestmi ali pa darila za pospešitev razvoja zaostalih dežel.

V političnem odboru so «atomske sile» zagovarjale ustanovitev mednarodne agencije za miroljubno uporabo atomske energije izven Združenih narodov. Ker bi tu imele velike sile glavno besedo, so manjše države, med njimi tudi Jugoslavija, predlagale ustanovitev agencije OZN, ker bi v taki ustanovi vse članice imele enake pravice. Vse delegacije pa se strinjajo v tem, da bi mednarodne atomske konference, kot je bila letošnja v Ženevi, močno pripomogle k mednarodnemu sodelovanju na tem področju.

Na svetu je zdaj okrog 60 nesamostojnih ozemelj z več kot 170 milijoni prebivalcev. Čeprav so oskrbniki teh dežel poudarjali napredek, so vendarle mnoge delegacije poudarjale, da rasna diskriminacija vlada v mnogih od teh ozemelj in ogroža njihov napredek.

Za odbor za socialno-kulturna in humanitarna vprašanja je bila pretekli teden značilna ostra diskusija med nekaterimi delegacijami in glavnim tajnikom OZN Hammarskjoeldom, ki je predlagal podrobno razpravo o pravici narodov do samoodločbe. Danes so začeli v tem odboru razpravljati o listini o človečanskih pravicah Hammarskjoeld pa je obljubil, da bo podrobno pojasnil smisel svojih predlogov.

Splošna debata je obravnavala doslej vsa važnejša vprašanja, razen razorožitve in sprejema novih članov. Od 70 točk na dnevnem redu je razprava skoraj o vseh že končana. Skupščina bo nehala zasedati 10. decembra.

Mrzel val

STOCKHOLM, 17. V zadnjih 24 urah je zavladal po vsej Švedski mrzel val. V prestolnici sneži in v severnem delu države je temperatura padla na 16 stopinj pod ničlo.

Tudi v Avstriji je temperatura zelo nizka. V vsej državi je snežilo na področjih v višini nad tisoč metrov.

V Dolomitih v Severni Italiji sneži, v nižini pa neprestano dežuje, medtem ko je temperatura znatno padla.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan 1868. leta je bil v Šempasu prvi tabor, ki se ga je udeležilo 10.000 goriških Slovencev.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, TOREK 18. oktobra
Luka, Travica
Sonce vzide ob 6.24 in zatone ob 17.20. Dolžina dneva 10.56. Luna vzide ob 9.11 in zatone ob 18.24
Jutri, SREDA 19. oktobra
Janez, Raša

SESTANEK ŠOLNIKOV ZVEZE PROSVETNIH DELAVCEV

Lokalne šolske oblasti kršijo dosedanjo prakso v slovenskem šolstvu

Slovenski šolniki ne bodo odnehali v borbi za vse pravice, ki so si jih priborili in ki so jih do nedavnega tudi uživali

Preteklo soboto so se sestali šolniki Zveze prosvetnih delavcev in pretresli položaj slovenskega šolstva, ki je nastal z novim šolskim letom 1955-56. Pri tem so ugotovili sledeče:

Kljub zagotovilom prosvetnega ministra g. Rossija, ki so jih zastopniki strokovnih organizacij slov. šol prejeli ob njegovem kratkem obisku v Trstu, so lokalne šolske oblasti mimo teh zagotovil hudo kršile dosedanjo prakso, ki jo je bivša ZVU uvedla glede slov. šolstva s svojimi ukazi, predpisi in načini v notranjem upravljanju, da ne rečemo, da sploh niso upoštevale londonskega sporazuma in njegove priloge Posebnega statuta.

Nenadno so te oblasti spremenile odredbo o nastavitvah v službo od 30. maja 1955 z novima odredbama od 13. in 14. septembra 1955, ki samovoljno spreminjata vrstni red pri nastavitvah, ki je bil skozi deset let v veljavi. Zato ni bilo z letošnjim šolskim letom imenovanih nad 20 učiteljev na osnovnih šolah in nad 20 profesorjev na srednjih in strokovnih šolah, ki so bili ob podpisu londonskega sporazuma dne 5. oktobra 1954 v službi, čeprav ima večina omenjenih večletno izkušnjo v poučevanju.

Neupravičeno so skrčili nekatere razrede na škodo slov. šol in seveda tudi na škodo šolnikov ter s tem spravili slov. šolstvo v tak položaj, da bo bodoči, že dolgo obljubljeni zakon o slov. šolstvu imel čim skromnejšo vsebino. Tudi nenadna ukinitev učiteljev italijanščine na osnovnih šolah je povzročila hude posledice pri imenovanjih, ker je na ta način odpadlo kar 16 mest za slov. učitelje.

Pri podeljevanju imenovanj učiteljem osnovnih šol (profesorji na srednjih in strokovnih šolah imenovanj še niso prejeli) se je uporabil za letošnje šolsko leto enoten obrazec, na katerem piše za vse, da so imenovani kot začasni poverjeni (incaricati). Ni se torej upoštevala dosedanja praksa bivše ZVU, katere prosvetni urad je izdajal posebna imenovanja onim, ki so opravili poleg diplomskega izpita še poseben izpit o usposobljenosti ter so bili zaradi tega, kar se mesečnih prejemkov tiče, izenačeni s stalnimi učitelji na it. šolah in imeli svoje skupine s periodičnimi poviški, na osnovi katerih so tudi napredovali.

V zvezi z vsemi temi prekrški se je razvila živahna in burna razprava, po kateri so šolniki ZPD zavzeli svoje stališče do novega položaja v slov. šolstvu, ki so ga vsi prisotni potrdili in ki ga v kratkem navajamo:

Italija je s podpisom londonskega sporazuma od dne 5. oktobra 1954 prevzela Tržaško ozemlje v svojo upravo. Zato je Italija dolžna spoštovati vse ukaze, odredbe, uredbe, predpise in notranjo prakso bivše ZVU pri upravljanju Tržaškega ozemlja kot tudi določila londonskega sporazuma in Posebnega statuta. Dokler ni novih zakonskih odredb na osnovi zakonov, ki veljajo glede slovenskega šolstva v Italiji (glej Gentilejev zakon!), in po določilih londonskega sporazuma in Posebnega statuta, je Italija dolžna ohraniti slovensko šolstvo in položaj slovenskih šolnikov v položaju, kakršen je bil 5. oktobra 1954, ker sicer grobo krši vse kar je veljalo skozi deset let pod bivšo ZVU, in ker drugače ne priznava obveznosti, ki jih je s svojim podpisom prevzela z londonskim sporazumom.

Šolniki ZPD so ostro grajali vse, kar počenjajo odgovorne lokalne oblasti s slovensko šolo, in pripominjali, da slov. davkoplačevalci ne plačujejo svojih davkov samo zato, da bi uravnovesili državne, področne in pokrajinske bilance, ampak tudi zato, da bi imeli dobro slovensko šolo in dobre slovenske šolnike, ki bi bili popolnoma enakopravni in enakovredni onim na italijanskih šolah. Izjavili so, da se bodo še nadalje borili za to, da bo prenehala na Tržaškem ozemlju in povsod, kjer živijo Slovenci, stara miselnost o vladajočih krogih — in hlapcih.

Slovenci nočemo biti hlapci, hočemo biti enakopravni in enakovredni vsem, ki nosijo ime ljudje, zato protestiramo proti temu, da nam nalagajo vse dolžnosti, ki izvirajo iz zakonov, nam pa dajejo prav malo ali nič pravic in nam celo jemljejo pravice, ki smo si jih med zadnjo vojno in deset let po njej priborili.

Šolniki so sklenili, da ne bodo odnehali v borbi za vse pravice, ki so si jih slovenske šole in slovenski šolniki do danes priborili, jih imeli in uživali, in da bodo v njih obrambo segli tudi po skrajnih sredstvih, ki so jim na razpolago: s tožbo pri sodnijskih oblasteh in pritožbo sopodpisnicam londonskega sporazuma, v kateri bodo prikazali vse krivice, ki se jim pod novo upravo godijo.

* * *

Odbor šolnikov Zveze prosvetnih delavcev v Trstu sklicuje za sredo, 19. t. m. ob 20. uri sestanek vseh ekonomsko izenačenih šolnikov na slov. šolah, ki bo v Ul. Roma 15-II.

Z jutrišnjim dnem začnemo objavljati na četrti strani našega dnevnika naš

novi roman: GUY DE MAUPASSANT «BEL AMI»

(Lepi striček)

Guy De Maupassant je živel od leta 1850 do 1893 in spada v tako imenovano naturalistično šolo ter uživa sloves izrednega pripovednika. V romanu «BEL AMI» opisuje vzpon prišleka od podoficirja francoske kolonialne vojske pa do najvišjih časti v tedanji vladajoči francoski meščanski družbi, ki je prav takrat zavojevala Maroko, zaradi katerega imajo nasledniki te družbe tako velike preglavice prav v današnjih dneh, ko o njih iz dneva v dan beremo.

Maupassant je ustvarjal z osupljivo naglico in je v pičlih desetih letih pisateljevanja (1880-1890) napisal 18 knjig novel, 6 romanov in 3 knjige intimnih ter potopisnih zapiskov poleg dveh dram.

Roman «BEL AMI», ki ga je Oton Župančič že leta 1912 prevedel z «Lepi striček», spada med najbolj znane pisateljeve romane in vedno znova zanima evropske bralce zaradi resnično zavidljivih pisateljskih kvalitet kakor sta predvsem edinstveni opazovalni čar in silna elementarna poezija, ki diha pod hoteno umetnikovo hladnostjo.

Prepričani smo, da bodo naši čitatelji z objavo tega romana, ki bo trajala približno do konca januarja prihodnjega leta, prav gotovo zadovoljni.

UREDNIŠTVO

Danes občinska seja

Danes ob 18. uri bo redna seja tržaškega občinskega sveta. Pričakujejo, da bodo na seji razpravljali predvsem o ustanovitvi «Odbora za razvoj in obrambo tržaškega gospodarstva», da bodo zahtevali vključitev tržaških predstavnikov v italijansko delegacijo na bodoči mednarodni konferenci o tržaškem prostišču in da bodo zahtevali vključitev Tržačanov v komisijo za upravljanje rotacijskega sklada. Poleg tega bodo na dnevnem redu tudi nekatere točke navadnega upravnega značaja.

Skupščina petrolejskih delavcev na sedežu Delavske zbornice

Na sedežu Delavske zbornice je bila sinoči skupščina petrolejskih delavcev, ki so razpravljali o bližnji 48-urni stavki, za katero so se odločile osrednje sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL. Skupščina se je izrekla za udeležbo tržaških delavcev v tej stavki.

Pogajanja na uradu za delo

Včeraj so se na uradu za delo pogajali predstavniki sindikatov in združenja lastnikov javnih obratov. Kot je znano, zahtevajo uslužbenci javnih obratov 20 odstotkov poviška na osnovne plače, ker niso dobili od leta 1951 še nobenega poviška in so zaostali daleč za prejemki ostalih kategorij. Prav tako jim tudi še niso poenotili raznih plačnih postavk. Delodajalci so odločno zavrnili vse zahteve uslužbencev, češ da gre zelo slabo s kupčijo. Ker niso bila nadaljnja skupna pogajanja mogoča, so funkcionarji urada za delo sklenili, da bodo ločeno razpravljali z obema strankama. Danes bodo sprejeli na uradu za delo predstavnike delodajalcev.

Skupščina aktivistov sindikata kovinarjev

V četrtek ob 19. uri bo na sedežu Delavske zveze v Ul. Zonta št. 2 skupščina aktivistov sindikata kovinarjev te sindikalne organizacije. Razpravljali bodo o rezultatih volitev v tovarniške odbore, o izkušnjah volilne kampanje in o bodoči usmeritvi pri reševanju raznih vprašanj.

LETNI SESTANEK NA TRGOVINSKI ZBORNICI

NOBENIH SPREMEMB v vodstvu trgovinske zbornice

Iz predsednikovega poročila je razvidno, da je večina že tako medlih akcij trgovinske zbornice propadla

Sinoči so se na sedežu trgovinske zbornice sestali predsedstvo, odbor in konzulta tržaške pokrajinske trgovinske zbornice. Letnemu sestanku je predsedoval predsednik trgovinske zbornice kap. Cosulich, ki je imel tudi glavno poročilo. Sestanek je bil bolj manifestativnega značaja in je izražal «hvaležnost» predsedstvu in predsedniku zbornice za dosedanje delo.

Tudi poročilo kap. Cosulicha je bilo sestavljeno v tem smislu, ker govori v glavem o «uspehih» delovanja trgovinske zbornice na vseh področjih tržaškega gospodarstva. V bistvu pa se ti uspehi omejujejo le na nekatere manjše ukrepe, ki jih vlada ni mogla odreči Trstu. Glede važnejših gospodarskih ukrepov pa se kap. Losulich izgovarja, da ni njihova krivda, če niso bili izvedeni, ker so jih oni zahtevali. V poročilu navaja razne sestanke, konference, resolucije in drugo gradivo v zvezi z «zahtevami» za izboljšanje mestnega gospodarstva. Ta akcija trgovinske zbornice pa ni imela, kot smo že poudarili, skoraj nobenega uspeha. Kap. Cosulich priznava, da carinske olajšave v prosti luki niso zadovoljive, da so bile zahteve o obnovitvi pomorskih prog in vrnitvi ladij tržaškemu pristanišču skoraj popolnoma ignorirane, kar je razvidno iz njegovega poročila, priznava, da se je trgovinska zbornica, kljub večini gospodarskih združenj in ustanov, ki so včlanjene v trgovinsko zbornico, izjavila proti ustanovitvi integralne proste cone in da zastopa stališče le nekaterih carinskih olajšav, kar bi bilo v korist veletrgovcev.

Glede gospodarskih stikov z inozemstvom je kap. Cosulich še posebno govoril o odnosih z Jugoslavijo in poudaril, da so bili doseženi zadovoljivi rezultati na gospodarskem področju, kar dokazujejo trgovinski sporazum med Italijo in Jugoslavijo, sporazum za obmejno trgovino, ki pa ni še stopil v veljavo, videmski sporazum za obmejni promet in razni drugi stiki med italijanski in jugoslovanskimi gospodarskimi predstavniki, kot ustanovitev italijansko - jugoslovanske in jugoslovansko - italijanske trgovinske zbornice v Milanu oziroma v Beogradu. Pri tem pa je poudaril, da je trgovinska zbornica nasprotovala ustanovitvi posebnega organa za trgovinske izmenjave med Trstom in Jugoslavijo v Trstu in da je podprla zamisel o ustanovitvi tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice.

Poleg tega pa je kap. Cosulich dejal, da je konkurenca reškega pristanišča «brezvestna» in da škoduje njihovi iskreni želji popuščanja napetosti. Obtožil je reško pristaniško upravo, da njena konkurenca ne odgovarja naravni tekmi med pristanišči. Znano pa je, da se Reka danes uveljavlja zato, ker nudi zalednim državam redne odhode in prihode ladij, ker ima proge, ki jih Trst sedaj nima in ker so pristaniške usluge na mednarodni ravni.

Če Trst zgublja zaledni tranzitni promet se morajo temu zahvaliti vladi, ki tako «skrbi» za tržaško pomorstvo in za vse drugo, ki bi lahko pomagalo pristanišču pridobiti sloves, ki ga je imelo nekdaj. Na ta naslov naj se obrne predsednik tržaške trgovinske zbornice in naj ne išče krivde tam, kjer je ni. Sicer je njegovo poročilo samo povedalo, da so bile skoraj vse zahteve trgovinske zbornice in drugih ustanov glede gospodarskih ukrepov za Trst od vlade ignorirane in da so se v Rimu v glavnem omejili le na nekatere obljube, ki pa jih niso izpolnili.

Kot je bilo pričakovati, so v zaključku resolucije izrazili zaupanje predsedniku in predsedstvu trgovinske zbornice, kar dokazuje, da se v tem, za tržaško gospodarstvo tako važnem organu, ne bo nič spremenilo in da bodo še naprej gospodarili dosedanji ljudje, ki so prevečkrat podrejevali gospodarska vprašanja političnim.

ITALIJANSKA ŠOLA V DOLINI ZAČELA S POUKOM

Že 15. raznarodovalnica na delu od včeraj v vaseh tržaške okolice

Dolinsko ital. šolo bo obiskovalo 9 otrok, od katerih je samo eden pravi Italijan, večina pa je iz mešanih zakonov - Govori se o ustanovitvi ital. večerne šole v Dolini, čeprav je bila prošnja za slov. večerno šolo vložena že pred enim letom

Kakor smo pred dnevi pisali, je bila včeraj otvoritev nove italijanske šole v Dolini. Zdaj imamo torej že 15 italijanskih osnovnih šol po naših slovenskih vaseh in vse kaže, da oblasti nameravajo nadaljevati po tej poti, kjerkoli se jim bo nudila najmanjša možnost. Kot smo že večkrat poudarili, je dejstvo, da imajo take šole po naših vaseh raznarodovalni značaj. Tega se naši ljudje zavedajo in so zaradi tega zaskrbljeni.

Svečanosti otvoritve nove italijanske šole sta se udeležila poleg učitelja še italijanski didaktični ravnatelj iz Milj in poveljnik karabinjerjev v Dolini. Po vasi je bilo dopoldne opaziti več agentov javne varnosti kot druge dneve, dva pa sta bila izrecno v službi blizu šole, kakor lansko leto pri šoli v Ricmanjih. Zdi se nam, da je taka straža odveč, ker ni v nevarnosti javni red, niti šola sama, kakor priča ricmanjski primer.

K pouku je prišlo včeraj 9 otrok, ki so prej obiskovali šolo pri Domju. Vaščani pravijo, da je le eden iz pristno italijanske družine, trije so iz slovenskih družin, večinoma pa so iz mešanih zakonov. Pouk bo v učilnici II. razreda slovenske osnovne šole, ki bo zaradi tega imel vsak drugi teden pouk v popoldanskih urah. Prizadeti bodo torej učenci tega razreda, kakor tudi učenci italijanske šole, saj je to enorazrednica, medtem ko so pri Domju obiskovali večrazredno šolo in s tem imeli lepše pogoje za šolski napredek. Izvedeli smo tudi, da je občinska uprava te dni, naknadno po objavi v našem listu, ko je bila ustanovitev nove italijanske šole v Dolini že gotova stvar, dobila uradno obvestilo o tem, s pripombo, da naj skrbi za novo šolo.

Razširila se je tudi vest, da nameravajo zdaj v Dolini ustanoviti večerno šolo z italijanskim učnim jezikom. Ne ve se še točno, kakšna naj bi bila ta šola in katera ustanova jo bo ustanovila in vodila. Verjetno gre za strokovno šolo za odrasle.

K stvari se bomo še povrnili, ko bomo dobili kaj več podatkov. Za zdaj naj pripomnimo, da je bila že lansko leto vložena prošnja za otvoritev večerne šole s slovenskim učnim jezikom, kar je popolnoma naravno, saj je Dolina slovenska vas, toda na pristojnem mestu so se izmikali, češ da nimajo potrebnih sredstev na razpolago. In za to večerno šolo se ni vpisalo 6 ali 9, ampak 26 učencev, odraslih domačinov in mladincev, ki si želé izobrazbe in napredka.

DANES ZADNJE VOLITVE V PODJETJU CRDA

629 DELAVCEV IN 60 URADNIKOV bo izbralo svoje predstavnike v Sv. Roku

Volitve tudi na ravnateljstvu CRDA v Trstu in v predilnici «San Giusto» - Snoči sindikalna zborovanja v Miljah

Danes bodo volili tovarniške odbore v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah, na glavnem ravnateljstvu CRDA v Trstu in v predilnici bombaža «San Giusto». V ladjedelnici Sv. Roka je zaposlenih 629 delavcev in 60 uradnikov, ki bodo izvolili v tovarniški odbor 6 delavcev in 1 uradnika. Na glavnem ravnateljstvu je bilo do včeraj zaposlenih 252 uradnikov, od včeraj naprej pa jih je 253, ker so včeraj vzeli v službo uradnika, ki je bil pripadnik «Bande nere». Zaposlenih je tudi 79 delavcev. Uradniki bodo izvolili 4 predstavnike, delavci pa enega. Že doslej so bili vsi štirje predstavniki uradnikov člani Delavske zbornice.

V zvezi z današnjimi volitvami sta bili snoči v Miljah zborovanji Delavske zbornice in Delavske zveze. Za Delavsko zbornico je govoril tajnik njenega sindikata kovinarjev Cosulich, za Delavsko zvezo pa je govoril tajnik njenega sindikata kovinarjev Tominez. V svojem govoru je ocenil potek dosedanje volilne kampanje, omenil hudo ofenzivo delodajalcev, ostra polemična stališča govornikov Delavske zbornice, ki so storili vse, da bi zasejali med delavstvo razdor, ter podporo CISNAL zbornici. Po drugi strani pa je po njegovem mnenju dala Delavska zveza mnogo dokazov strpnosti in dobre volje, da bi delavstvo nastopilo enotno.

Pozval je delavce, naj sledijo zgledu njihovih tovarišev iz Tovarne strojev in ladjedelnice Sv. Marka ter naj volijo za tiste kandidate, ki bodo jamčili odločno obrambo delavskih pravic in interesov. Pri tem naj imajo delavci vedno pred očmi, da ne morejo biti njihovi sovražniki drugi delavci, marveč le delodajalci, to je Confindustria in inž. Pacchiarini.

V ladjedelnici Sv. Roka, na glavnem ravnateljstvu CRDA in v predilnici «San Giusto» so člani dosedanjih odborov, privrženci Delavske zveze, podali obračun svojega dela od zadnjih volitev dalje.

Glede volitev v ladjedelnici Sv. Roka prevladuje mnenje, da bo dobila med delavci večino Delavske zveze, kakor se je že zgodilo v ostalih dveh obratih CRDA.

Panika na ladji zaradi plamenov iz skladišča

Sinoči okoli 19. ure je iz nekega skladišča ladje «S. Nicola», ki je v gradnji v ladjedelnici Sv. Marka, švignil plamen, kar je povzročilo precejšnjo paniko med delavci, ki so vedeli, da so v prostoru zaposleni trije pleskarji. Hitro so organizirali reševanje in ko so prišli do treh delavcev, so ugotovili, da zadeva ne bo huda. Pleskarji, 33-letni Giovanni Moccolo iz Ul. Sporcavilla, 33-letni Valente Spartaco iz Ul. Galleria in 27-letni Mario D'Agostino iz Trga Libertà 9 so bili sicer precej prestrašeni, a k sreči le malo opečeni po rokah. Te so odpeljali v bolnišnico, kjer so jih pridržali s prognozo okrevanja v tednu dni na dermatološkem oddelku.

Ugotovili so, da so pleskarji barvali stene skladišča z neko sintetično barvo, iz katere so počasi izpuhtevali plinski hlapi, ki so napolnili mali prostor. Nepričakovano pa je švignil plamen, ki je nastal zaradi majhne iskre. Nekateri trde, da je plamen nastal zaradi kratkega stika v električni napeljavi, vendar je možno tudi, da je nezgodo povzročil kak cigaretni ogorek ali kaj podobnega.

V avto se je zaletel

Včeraj zjutraj so na sprejemnem oddelku bolnišnice nudili vso potrebno pomoč 59-letnemu Francescu Lagatollu iz Salita trenovia, ki je izjavil, da ga je med prekoračenjem ceste na križišču Ul. Battisti z Ul. Zanetti podrl na tla avto, ki ga je vozil neki Američan.

Agenti prometnega odseka pa so kasneje ugotovili, da se je možakar zaradi nepazljivega prekoračenja ceste zaletel v avto last nekega ameriškega podčastnika, ki je prišel v Trst iz Aviana pri Vidmu.

SAMOMOR, PROMETNA NESREČA IN NESREČA NA DELU

VAJENEC IZGUBIL ŽIVLJENJE ko je zgrmelo dvigalo v globino

Nesrečnež si je prebil lobanjo in zadobil notranje poškodbe Policija uvedla preiskavo, da ugotovi krivdo pri nesreči

V nedeljo proti večeru je 63-letna Marija Vever vd. Tassini iz Ul. Belli 3 hotela izvršiti samomor, da bi se enkrat za vselej rešila tega sveta. Obupana ženska je najprej spila precejšnjo količino preparata DDT, nato pa si je z britvico prerezala žile na zapestju. Da bi jo smrt prav za gotovo našla, je nesrečnica odprla okno svojega stanovanja ter skočila v globino. Obležala je 10 metrov niže na kupu starih stolov in drugega pohištva, ki ga je nekdo pustil na dvorišču stavbe. Nesrečnico so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer pa je pet ur kasneje podlegla poškodbam.

V bolnišnici je umrl tudi 54-letni pleskar Giordano Nelli iz Ul. De Fin, ki je v nedeljo popoldne trčil z motorjem, ki ga je vozil njegov znanec, v neki ameriški avto in se je pri tem hudo poškodoval. Zdravniška pomoč pa je bila zaman, kajti nesrečni možak je kmalu po polnoči izdihnil.

Včeraj zgodaj popoldne pa se je zgodila huda nesreča v tovarni Modiano v Ul. Pascoli, pri kateri je izgubil življenje komaj 16-letni elektrotehniški vajenec Josip Furlan s Stare Istrske ceste. Mladenič, ki je bil zaposlen pri podjetju «Federico Lah» s sedežem na Jeričljevem trgu, je v notranjosti tovarne popravljal tovorno dvigalo, ko je to naenkrat zdrvelo navzdol in se ustavilo šele po 15 m padca. Furlan je bil v tistem trenutku na strehi dvigala, kar je bilo zanj usodno. Ko so fantu priskočili na pomoč in ga izvlekli z dvigala, so takoj uvideli, da so njegove poškodbe izredno hude ter so ga nemudoma odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico. Tu so ga sprejeli na II. kirurškem oddelku, kjer so mu zdravniki ugotovili poleg drugega tudi prebitje lobanje in verjetne notranje poškodbe. Ob 16.45 je Furlan, ki se ni niti za trenutek zavedel, podlegel poškodbam.

Vzroki nesreče še niso jasni čeprav govorijo, da se je baje utrgala neka žica dvigala. Tudi solastnik podjetja, pri katerem je bil pokojni Furlan zaposlen in ki je fantu pomagal pri popravilu, ni mogel navesti točnih vzrokov nesreče. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi, kdo je nesrečo zakrivil.

Pogajanja na Zvezi industrijcev

Danes popoldne se bodo sestali predstavniki sindikatov in ravnateljstva Tržaške konopljarne in se pogajali o klasifikaciji tistih delavcev in delavk, katerih položaj ni točno opredeljen z delovno pogodbo.

Zadnja pot Rudija Parovela

Borštani in prebivalci sosednjih vasi so se v nedeljo poslovili od nesrečnega Rudolfa Parovela iz Zabrežca, ki se je tragično ponesrečil s svojim motorjem pri Montebellu. V pogrebnem sprevodu je bilo mnogo vencev, ki so jih poklonili tudi fantje iz sosednjih vasi, domači pevski zbor in godba. Velika množica ljudi, ki so prišli na pogreb, je izpričala, kako priljubljen je bil Rudi ne samo v svoji vasi temveč daleč naokoli. Naj mu bo lahka domača zemljica!

V nedeljo popoldne so na Proseku krstili Miro, Melito, in Marijo, proseške trojčke, ki so se rodile 30. junija zakoncema Liviji in Danilu Puntar. Trojčke, ki so bile še do nedavnega v inkubatorju tržaške bolnišnice, so zdrave in močne ter se lepo razvijajo. Na sliki vidimo srečna starša in sestrico Marjetico, medtem ko držijo trojčke v naročju hčerke krstnih botrov. Poleg krstnega imena so trojčke imenovali še Soča, Sava in Drava

S kolesom v tovornik

Z rešilnim avtom so pripeljali v bolnišnico 19-letnega Marija Brainija iz Žavelj, kateremu so izprali rano na roki in razne praske po nogah ter ga nato s prognozo okrevanja v 7 ali 8 dneh odslovili.

Braini je izjavil, da se je med vožnjo s kolesom zaletel v trokolesni tovornik, ki je stal ob pločniku nedaleč od miljske ladjedelnice Felzegy.

Ga. Darinka, žena urednika lista «Corriere di Trieste» Ruggera Bartoluccija, je včeraj zjutraj povila ljubko

PUNČKO

Mladima zakoncema naše iskrene čestitke, novorojenki pa vse najboljše v nadaljnjem življenju.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča svoje člane in prijatelje, da bo v društvenih prostorih ta teden na razpolago televizija samo danes, jutri in v petek.

Prosvetno društvo v Skednju. V četrtek, 20. t. m. bo poslovala društvena knjižnica, kakor vsak četrtek, od 18. do 20. ure. Opozarjamo obiskovalce, da se je ta teden društvena knjižnica obogatila s šestindvajsetimi novimi knjigami, katere je knjižnici podarilo uredništvo «Primorskega dnevnika». V zbirki je več knjig, ki jih je naša knjižnica pogrešala, kakor n. pr.: Državljan T. Paine od H. Fasta, M. Kranjca - Fara svetega Ivana, Petrovića - Prepelica v roki, J. Londona - Dolina meseca, Andrića - Travniška kronika, J. Verne - Petnajstletni kapitan, Reymonta - Leto 1794, Korolenka - Gozd šumi, Capigina - Stenka Razin in druge. Uredništvu «Primorskega dnevnika» se odbor zahvaljuje.

Pevski zbor Prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini. Pevska vaja bo danes 18. t. m. ob 20.30 pod vodstvom pevovodje Oskarja Kjudra.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. in 17. oktobra 1955 se je v Trstu rodilo 7 otrok, porok je bilo 11, umrlo pa je 14 oseb.

POROČILI SO SE: mizar Giorgio Coslovich in gospodinja Caterina Uberti, slikar Rudolf Uršič in prodajalka Regina Čač, tesar Mario Romano in gospodinja Lidia Cecconi, mornar Dino Jurišević in uradnica Maria Rubezza, brivec Ottaviano Vascon in gospodinja Slavica Grobiša, mehanik Marcello Benci in tiskarka Eleonora Ruggiero, kapitan Gianfranco Pieve in uradnica Fides Marsilli, mehanik Luigi Pieri in uradnica Marija Taučer, trgovec Mario Luin in gospodinja Aurelia Gregori, strugar Albert Terčon in delavka Anita Geatti, uradnik Francesco Balbi in uradnica Ines Piva.

UMRLI SO: 58-letni Antonio Vianelli, 78-letna Katarina Ruter vd. Ercigoj, 52-letni Franc Verčon, 79-letni Felice Morabito, 45-letna Marija Vatta por. Ziberna, 21-letni Giovanni Piattelli, 69-letni Manlio Bin, 58-letna Maria Zanier vd. Bonetti, 79-letna Frančiška Benčar vd. Jug, 82-letna Virginia Svetina vd. Manià, 77-letna Chiara Bonat vd. Gregoretto, 66-letna Stefanija Ferluga vd. Burger, 54-letni Giordano Melli, 66-letni Anton Škarabot.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 16,8, najnižja 14,9, ob 17. uri 16,4 stopinje, zračni tlak 1004,4 pada, veter 6 km na uro jugovzhodnik, vlaga 80 odst., dež 0,6 mm, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 16,5 stopinje.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Pizzul Cignola, Korzo 14; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26; Harabaglia v Barkovljah; Nicoli v Skednju.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V dvorani na stadionu «1. maj» v četrtek 20. t.m. ob 18. uri mladinska igra
Oskarja Wuhnerja
„Pastirček Peter in kralj Briljantin“
V nedeljo 23. t. m. ob 17. uri
Ferdinand Roger:
3 + ena

PROSVETNO DRUŠTVO „IVAN CANKAR“

V petek 21. oktobra ob 20. uri v dvorani v Ulici Montecchi št. 6
Ferdinand Roger:
3 + ena
Izvaja SNG

Pri običajnih prodajalcih dobite številko 1
„CICIBANA“
Stane 20 lir in...
vaši malčki bodo veseli.

Razstava umetniških del
MILKA BAMBIČA
bo odprta v mali dvorani na stadionu «1. MAJ» do nedelje. 23. t. m. vsak dan od 11. do 13. ure in od 16. do 21. ure.

Razna obvestila

Danes ob 19.20 bo na italijanski postaji radia Trst govoril Gianfranco Tonini o našem mladem škedenjskem rojaku, kiparju Marijanu Černetu.

KINO

Rossetti. 16.00: «Operacija mitra», Steve Barclay.
Excelsior. 16.00: «Človek in vrag», A. Lualdi.
Fenice. 15.00: «Papà Gambalunga», Fred Astaire, L. Caron.
Nazionale. 15.00: «Canaris», O. E. Hasse, Adrian Hoven.
Filodrammatico. 16.00: «Pekel pri Dien-Bien-Fuju».
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 16.00: «Zeleni ogenj», G. Kelly, S. Granger.
Astra Rojan. 16.00: «Dekle stoletja», Judy Holliday.
Capitol. 16.00 «Brigadoon», Van Johnson, Gene Kelly.
Cristallo. 16.00: «Zver», Robert Mitchum in Teresa Wright.
Grattacielo. 16.00: «Potegavščina», B. Crawford, G. Masina.
Alabarda. 16.00: «Princ študent», A. Blyth, E. Purdom.
Ariston. 16.00: «Sporna ženska», Elaine Stewart, R. Vidmarck, Karl Malden.
Armonia. 15.00: «Strah v Golden Westu», K. Larsen, D. Drakie.
Aurora. 16.00: «Komu zvoni», G. Cooper in Ingrid Bergman.
Garibaldi. 16.00: «Slavni izobčenec», R. Ryan, C. Trevor.
Ideale. 16.00: «Nikdar ni prepozno», P. Stoppa, I. Barzizza.
Impero. 16.00: «Ščepec sreče», Denis Day, Robert Cumings.
Italia. 16.00: «Madame du Barry», Martine Carol.
S. Marco. 16.00: «Samomorilna misija», Tony Curtis, Frank Lovejoy in M. Murphy.
Kino ob morju. Zaprto.
Moderno. 16.00: «Trije novci v vodnjaku», Clifton Webb, Dorothy Mac Guire.
Savona. 15.30: «Lahka leta», Nino Taranto.
Viale. 16.00: «Kaznilnica za ženske», Glynis Johns, Diana Dors.
Vittorio Veneto. 16.00: «Svet pripada ženskam», Clifton Webb in June Allyson.
Azzurro. 16.00: «Ivan, sin belega vraga», Nadia Gray in Paul Campbell.
Belvedere. 15.00: «Zgodba treh ljubezni», L. Caron.
Marconi. 16.00: «Strah v vlaku», Glenn Ford.
Massimo. 16.00: «Pištola, ki poje», George Montgomery in Dorothy Malone.
Novo cine. 16.00: «Dolga noč», Anthony Quinn in P. Castle.
Odeon. 16.00: «Angelitos negros», Pedro Infante.
Radio. 16.00: «Dvoboj na soncu», J. Jones in Gregory Peck. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Venezia. 15.30: «Dvoboj na Sierra Madre».
Skedenj. 18.00: «Pogumni možje».
Kino na Opčinah. 18.00: «Skobčev prelaz».

RADIO

TOREK, 18. oktobra 1955

TRST POSTAJA A

11.30 Lahki orkestri; 12.00 Kraji in ljudje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 Kulturni obzornik; 12.55 Leharjevi motivi; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Rahmaninov: Trije simfonični plesi; 18.33 Glasba iz filmov; 19.00 Pianist Claudio Arrau; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.05 Vesela glasba; 20.30 Pevski duet in harmonika; 20.50 Gotovac: Simfonično kolo; 21.00 Vitomil Zupan: «Stvar Jurija Trajbasa», drama v 3 dejanjih; 22.30 Priljubljene lahke melodije; 23.00 Nočni motivi.

TRST I.

11.45 Komorna glasba; 12.00 ... Orkester Angelini; 17.15 Duo Pomeranz - Brandi; 18.30 Oddaja za otroke; 19.40 Igra orkester Giannija Safreda; 21.05 Guido Cergoli s svojim orkestrom; 21.45 Giorgio Cambissa: «Mesečnica», balet, dirigira avtor.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30
Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.20
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00.

6.00 Jutranja glasba; 7.00 Koledar - vremenska napoved - napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.30 Za naše ...; 12.00 Ritmi in pesmi; 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Kulturno življenje na Primorskem; 14.50 Poskočne igrajo veseljaki; 17.20 Sergej Rahmaninov: Koncert št. 3 za klavir in orkester v d-molu op. 30; 18.20 Glasbeni prizori; 19.15 Sport; 20.30 J. Massenet: «Manon», opera v 4 dejanjih, 6 slikah, izvajajo solisti, zbor in orkester pariške Opere Comicque - dirigent Albert Wolf; 22.30 Plesne melodije.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

11.00 Radijski koledar; 11.15 Gospodinjski nasveti; 11.15 Opoldanski koncert; 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Danila Bučarja in Petra Liparja; 12.40 Leo Delibes: Silvija - balet; N. Rimski-Korsakov: Uspavanka iz opere «Sadko»; 15.30 Utrinki iz literature - Ladislav Kiauta: Alkoholna idila; 15.50 Igra orkester Mantovani; 16.10 V svetu opernih melodij; 18.15 Miloje Milojević: 4 skladbe za klavir; 18.30 Sportni tednik; 20.30 Radijska igra - A. Tichy: Matilda in ubežnik (prva izvedba);

TELEVIZIJA

17.30 Žena in dom; 20.30 Poročila; 21.00 Ermanno Wolf-Ferrari: «Premetena vdova», opera.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
Dr. A. M. Sancin
zobozdravnik-kirurg
Ustne in zobne bolezni, zobne proteze.
Sprejema od 10. do 12. in od 15. do 19. ure.
Ulica Torrebianca 43-II.
(vogal z Ul. Carducci)
tel. 37-118

SALON GODINA JOSIP
FRIZER ZA DAME
Skedenj, Ul. di Servola 104
Specialna trajna ondulacija
Diplomiran strokovnjak za barvanje in nego las
Masaža — Manikura
Izrežite oglas, velja za poseben popust!

MOTO Benelli
Zastopnik - UL. TESA 25
Telefon 41-238
Vplinjači «DELL'ORTO»
Verige «ELIOS»
Ferodi za zavore «FREN-DO»
Luči «CARELLO»
Kroglični ležaji
Ventili in peresa za motorje
Nadomestni deli in pribor za motorna kolesa in skuterje — Gume «CEAT» in «Michelin»
UGODNE CENE!

ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone 4 - tel. 29243
Predstavništvo za Radensko Slatino, Rogaško Slatino in Dobrno
Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za Jugoslavijo
IZLETI
Prodaja voznih listkov za avtobuse:
Milano, dnevni odhod ob 21
Genova, poned., sreda in petek ob 21
Como - Chiasso, torek, četrtek, sobota in nedelja ob 21
Videm (Udine), dnevni odhodi ob 6.30, 7.30 in 8.30.
Belluno, dnevni odhod ob 6.30
Treviso, dnevni odhod ob 8.30

SOŽALJE

Ravnateljstvo in uprava založništva tržaškega tiska ter uredništvo Primorskega dnevnika izrekajo svoje iskreno sožalje tov. Antonu Škarabotu ob bridki izgubi njegovega očeta.

Po dolgi in mučni bolezni je za vedno zatisnil svoje blage oči naš dragi

ANTON ŠKARABOT

star 66 let

Žalostno vest sporočajo globoko užaloščeni **sinovi, snaha, nečaki** in vsi ostali sorodniki, ki se istočasno zahvaljujejo primariju Jurčevu, dr. Tamburiniju in ostalemu osebju za skrbno nego.

Trst,, 18. okt. 1955.

MEDTEM KO TRŽAŠKO PRISTANIŠČE ŽIVOTARI

Nagel razvoj Reke

Povečanje tranzitnega prometa: od 60.000 ton v letu 1952 do nad 400.000 ton v letu 1954 • Dvajset stalnih pomorskih prog. - Vprašanje proste cone in «svobodnih skladišč» - Ladjedelnice grade devet 10.000 tonskih ladij za Švico, Anglijo in Grčijo, v kratkem pa tudi za Burmo

O Reki kot pristanišču in izhodišču na morje se čedalje več piše. Posebno velja to za dežele, ki težijo na to izhodišče. Kot vemo, je Reka v času avstroogrske monarhije dosegla v razmeroma kratkem času močan razcvet, kar je povsem razumljivo, saj je bila poleg Trsta edino izhodišče za velik del svojega zaledja. Ko pa je po končani prvi svetovni vojni prišla, po D'Annunziovem «podvigu», pod italijansko suverenost, je izgubila svoje zaledje in bila potisnjena ob rob države brez vsake možnosti razvoja. Tudi prosta luka ji ni mogla mnogo pomagati in je zato več ali manj životarila vse do zaključka druge svetovne vojne, ko je prevzela spet svojo funkcijo izhodišča na morje za velik del svojega zaledja. Od konca druge svetovne vojne se začenja njen ponoven vzpon.

Tu se bomo pomudili na kratko z Reko kot pristaniščem in tudi kot industrijskim mestom glede na sicer ne nove vendar močno razširjene ladjedelnice.

Že prej smo rekli, da je Reka dosegla močan razcvet za časa Avstro-Ogrske. Leta 1913, torej zadnje leto pred začetkom prve svetovne vojne, je reško pristanišče doseglo v prometu svoj prvi rekord, z nekaj več kot dvemi milijoni ton blaga. V povojnih letih se je promet skozi reško pristanišče, ki je v času italijanske okupacije skoraj zamrl, začel ponovno dvigati in dosegel lansko leto ponoven rekord z 2,675.936 tonami blagovnega prometa. Torej za 600.000 ton več kot leta 1913, ko je Reka dosegla svoj prvi rekord. To je povsem razumljivo, saj je Reka danes dejansko glavno jugoslovansko pristanišče in začenja — v zadnjih letih — postajati tudi močna tranzitna točka za Avstrijo in od lanskega leta dalje se skozi Reko vrši tudi tranzitni promet za Češkoslovaško in Madžarsko. Posebno značilen je nagel porast tranzitnega prometa. Leta 1952 je šlo skozi Reko komaj 6.000 ton tranzitnega blaga. Naslednje leto je tranzit povzpel na [illegible] ton, lansko leto je dosegel 106.000 ton, v prvih [illegible] mesecih letošnjega leta pa že 280.000 ton in bo, upoštevajoč aranžmaje, ki so bili sklenjeni z Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaški, še letos dosegel že več kot 400 tisoč ton tranzitnega prometa.

Kot je razvidno iz zgoraj omenjenih podatkov, se reški promet ne razvija samo na račun Jugoslavije, ampak tudi na račun zalednih držav in vprav nagel skok od 6.000 ton iz leta 1952 do 400.000 ton v letošnjem letu dokazuje, da je Reka zelo primerno pristanišče za njene zaledne države. Položaj Reke je za Avstrijo, Češkoslovaško in Madžarsko posebno primeren za njihove zveze z Bližnjim in Daljnim vzhodom, za sredozemski bazen in tudi za zveze z obema ameriškima celinama. In Reka ima svoje pomorske linije z vsemi temi deželami. Reka ima dvajset stalnih linij. Razen ladij Jugoslovanske linijske plovbe so z Reko povezane tudi druge jugoslovanske in tuje paroplovne družbe. V zadnjem času je Reka stičišče tudi mnogih tramperjev, na katerih je vedno dovolj ladijskega prostora. Glavni vzrok, da se Reka uveljavlja tudi kot tranzitno pristanišče, je v tem, da je uvedla konkurenčne tarife, ki privabljajo promet skozi Reko.

Gospodarski strokovnjaki proučujejo še možnost uvedbe «proste cone» v luki in celo «svobodnih skladišč». Samo ob sebi se razume, da večji priliv blaga domače in tuje trgovine, kakor tudi večji tranzit zahteva nove zmogljivosti. Današnja zmogljivost reške luke znaša 3 milijone ton. Potrebno pa je, da se ta zmogljivost poveča vsaj za nekaj sto tisoč ton. Zato so potrebne nove naprave in boljša mehanizacija obale. V ta namen se proučuje poseben načrt, ki bi bil uresničen v petih letih. Stroški bi znašali okoli tri milijarde in pol dinarjev. Ta načrt predvideva večjo mehanizacijo obale in gradnjo velikega žitnega silosa z zmogljivostjo 30.000 ton.

V zvezi z zmogljivostjo reškega pristanišča je potrebno poudariti še nekaj. Že sedanja zmogljivost se včasih ne more popolnoma izkoristiti zaradi nepopolne železniške mreže. Zaradi tega je nujna elektrifikacija prog med Reko in Zagrebom in med Reko in Ljubljano. Elektrifikacija proge proti Zagrebu je že v teku in je proga doslej elektrificirana do Plasa. Z elektrifikacijo obeh prog se bo njuna zmogljivost povečala za 60 odst., kar bo vsekakor vplivalo na promet skozi Reko. Ker pa je važen tudi cestni promet, so že lani dokončali modernizacijo ceste med Reko in Zagrebom, v načrtu pa je modernizacija ceste, ki bo vezala Reko z Ljubljano.

Sedaj pa nekaj o reški ladjedelnici «3. maj». Ladjedelnica «3. maj» je pred dnevi sklenila novo pogodbo za gradnjo nadaljnjih dveh več kot 10 tisočtonskih tovornih ladij za tuje lastnike. Eno je naročil neki grški lastnik, drugo pa švicarsko podjetje «Ocean Shiping». Ti dve ladji se bosta uvrstili med drugih sedem podobnih deset tisočtonskih ladij, ki jih sedaj grade v reški ladjedelnici. Prvo ladjo od teh, ki so v gradnji, bodo izročili lastniku že letos. Štiri ladje se grade za že prej omenjeno švicarsko podjetje, dve ladji grade za nekega angleškega lastnika, eno ladjo pa grade za neko grško paroplovno družbo.

Postavlja se vprašanje, kako to, da ima reška ladjedelnica toliko tujih naročil. Odgovor na to je sledeč: jugoslovanske ladjedelnice in predvsem reška ladjedelnica «3. maj» je v zadnjih letih zgradila več prvovrstnih ladij, ki so jih tuje zavarovalnice uvrstile v najvišji zavarovalni razred, kar pomeni, da je gradnja izredno solidna. Tej dobri reklami za jugoslovanske ladjedelnice vsekakor pomaga tudi dejstvo, da plovejo te ladje po vseh morjih in s samim tem delajo reklamo ladjedelnicam, kjer so bile zgrajene. Poleg tega nudi reška ladjedelnica kratke roke za dobavo ladij, saj se ti roki približujejo običajnim svetovnim rokom. Po zadnjih vesteh bo reška ladjedelnica «3. maj» gradila ladje tudi za Burmo.

Vse, kar smo omenili o reški ladjedelnici «3. maj», dokazuje, da je jugoslovansko ladjedelništvo v zadnjem času doseglo svetovno kakovost dela, svetovne cene in svetovni rok. Pri tem pa je potrebno omeniti še eno dejstvo: Gre namreč za storilnost. V lanskem letu je ladjedelnica «3. maj» povečala predelavo jekla za 27 odst., hkrati pa je skrčila delovno silo za 4 odst. To pomeni, da se je storilnost povečala. Kot dokaz za to govori tudi dejstvo, da se je prejšnji rok za dobavo ladje, ki je znašal 35 mesecev, v zadnjih nekaj leti zmanjšal na 18 mesecev, to se pravi skoraj na polovico.

Iz vsega, kar smo doslej navedli, dokazuje, da postaja Reka važno mesto tako kot pristanišče, kakor tudi kot ladjedelniško mesto. To prihaja posebno do izraza, če vse to primerjamo s Trstom. Trst s staro in močno tradicijo kot pristanišče in mesto ladjedelnic, gre navzdol, Reka se pa dviga. V Trstu je ladja malone redkost, Reka pa ima samo svojih linij dvajset. Tržaški ladjedelniški delavci gredo v Avstralijo, v reški ladjedelnici «3. maj» pa je naenkrat v gradnji kar sedem desettisočtonskih ladij.

S temi ugotovitvami bi se morali pozanimati vsi oni, ki upravljajo naše mesto in iz teh ugotovitev bi morali izvajati tudi ustrezne zaključke.

Pogled na del reškega pristanišča

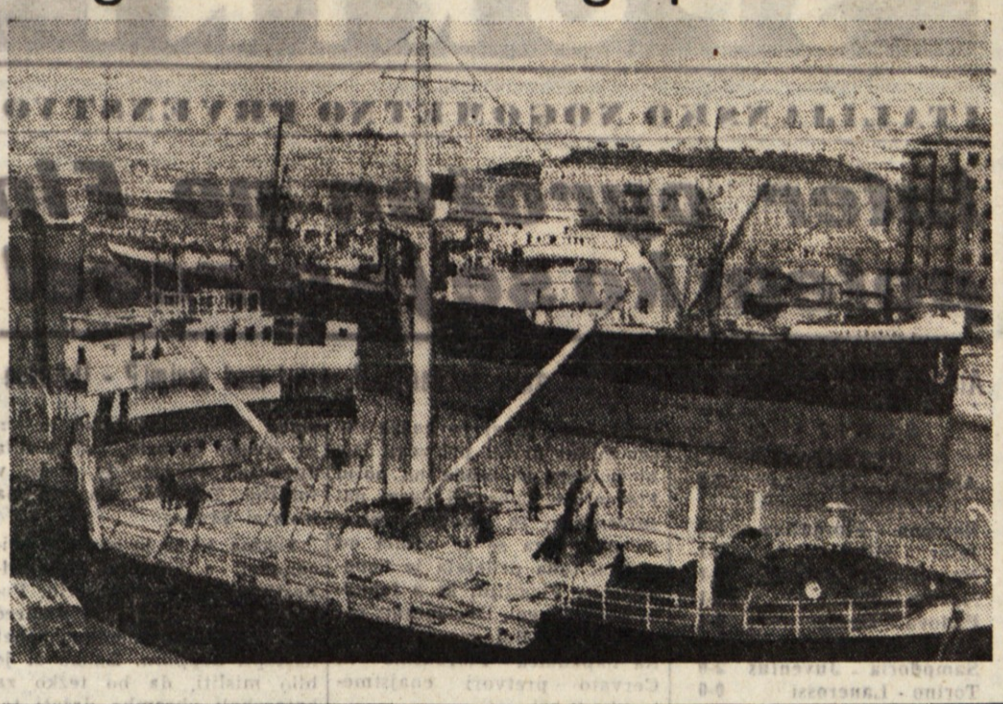

V OKOLICI ZISTERSDORFA OGROMNE REZERVE SUROVEGA PETROLEJA

«Petrolejski spor» v Avstriji

Zadnje vesti, ki prihajajo z naftnih področij Avstrije, so dejansko samo daljni odmev petrolejske mrzlice. V okolici Zistersdorfa so odkrili nove velikanske rezerve nafte. Vest sicer še ni uradno potrjena, toda dunajski poslovni krogi že proučujejo možnosti izkoriščanja novih naftnih ležišč. Avstrijsko ministrstvo za promet in podržavljeno industrijo in rudarstvo, ki je v tem primeru najbolj zainteresirano, že razmišlja o izdatkih in novih investicijah za nova petrolejska polja.

«Ce se postavke raziskovalcev teh področij izkažejo za točne, se bo avstrijsko gospodarstvo obogatilo še za kak milijon ton nafte.» To je edina uradna reakcija avstrijskih vladnih krogov na prve vesti o novih ležiščih.

Toda vest, da so odkrili nova podzemska bogastva, je vznemirila tudi kmečko prebivalstvo. Kmetje namreč iz izkušenj vedo, da jim nafta ne prinaša sreče. Polja, vrtovi in gozdovi, ki so bili doslej nedotaknjeni, pa čeprav v bližini naftnih polj, bodo sedaj dobesedno izginili pod raznimi vrtalnimi napravami. Zemljiško lastništvo je v Avstriji omejeno, posebno ko gre za koristi države. Kmet ali katerikoli lastnik zemlje je lastnik dejansko samo obdelovalne površine, vse kar je pod konico lemeža je last države. Vsako podzemsko bogastvo, pa naj gre za nafto ali rudo, avtomatično razlašča lastnika zemlje. Zakon predvideva sicer odškodnino, vendar je ta odškodnina le neznatna. In tako bodo avstrijski kmetje, kjer so odkrili naftna polja, dobili komaj 45 grošev za kvadratni meter zemlje. Da je to zares mnogo premalo, je vsakomur jasno.

Zato je sedaj nastal spor, ki so mu vzdeli ime «petrolejski spor», in v katerega se je vmešala tudi kmetijska zbornica. Ta zahteva od države večjo odškodnino, in sicer vsaj 70 grošev za kvadratni meter zemlje. Kljub nastopu kmetijske zbornice, je malo verjetno, da bodo kmetje dobili kaj več, toda že sam ta nastop je nekoliko pomiril duhove.

Vsekakor pa bi bilo odveč pričakovati, da bi državna oblastva pokazala kako posebno sentimentalnost, saj gre za nafto, ki je v današnji dobi že nekaka kri gospodarskega razvoja. Posebno velja to za Avstrijo danes. Avstrijska proizvodnja nafte se v zadnjih treh letih ceni na okoli 3 milijone ton na leto. Čeprav se je avstrijska potrošnja bencina od leta 1937 do leta 1954 povečala le za 50 odst., se je v istem času potrošnja nafte za motorje Diesel povečala za šestkrat. V termocentralah in podobnih podjetjih pa porabijo danes v Avstriji devetkrat več nafte kot pred vojno. In ta dejstva nam povedo marsikaj. Nekaj podatkov: Predvsem gre za neenakomeren razvoj motorizacije. Leta 1937 je imela Avstrija komaj 285 avtomobilov z motorji Diesel, lansko leto pa je bilo takih avtomobilov že 60.000. Sem moramo šteti predvsem težke tovornike, avtobuse in traktorje, ki porabijo mnogo goriva. In proces preurejanja teh vozil iz bencinskih v naftna se naglo nadaljuje.

K temu moramo dodati še obveznosti, ki si jih je prevzela Avstrija ob podpisu mirovne pogodbe s Sovjetsko zvezo za dobo desetih let. Vseh deset let bo Avstrija morala dajati SZ po 1 milijon ton surove nafte na leto. Temu milijonu dodajmo še 200.000 ton nafte, ki jih bo Avstrija dajala 6 let zaporedoma SZ na račun reparacij.

Pri vsem tem ostane Avstriji še vedno 2 milijona ton surove nafte na leto. To je še vedno več kot Avstrija porabi. Plasiranje nafte pa danes ni problem. Pač pa se za Avstrijo postavlja vprašanje rafiniranja te nafte. Avstrijske rafinerije so zastarele in avstrijski gospodarstveniki se sprašujejo, ali bi bilo gospodarno graditi sedaj v naglici nove čistilnice odnosno modernizirati stare. Po splošnem mnenju Avstrijci ne bodo začeli niti enega niti drugega, pač pa kaže, da bodo avstrijsko nafto rafinirali v Jugoslaviji v čistilnicah nafte v Sisku in Bosanskem Brodu, kjer sta dve veliki čistilnici, ki imata zelo moderne naprave. Za avstrijsko nafto je to kot nalašč, saj so prometne rečne zveze med vrelci in čistilnicami zelo dobre.

ENO NAJTEŽE REŠLJIVIH VPRAŠANJ PRI GRADNJI MODERNIH POTNIŠKIH LETAL

Kako premagati „toplotni zid“?

Pri sedanji razvojni stopnji gradbene tehnike je nemogoče zgraditi letalo, ki bi moglo brez škode zase in za potnike vzdržati hitrost 2.000 km na uro, pri čemer se segreje do 120 stop. C.

«Bodi previden, varuj se tega letala. To letalo je vroče in pazi, da v njem ne zgoriš.»

Tako se je izrazil glavni konstruktor najhitrejšega letala na svetu Kelly Jehnson poskusnemu pilotu Le Vieru, ko se je ta vzpenjal v svojo miniaturno pilotsko kabino pred usodnim poskusnim poletom z letalom, ki lahko doseže brzino, ki je dvakrat večja od že itak velike brzine zvoka.

Niti konstruktor Johnson, niti poskusni pilot Le Vier se pri teh besedah nista nasmehnila, ker se Johnson ni šalil. Oba sta se zavedala, da se bo Le Vier pri tem poletu moral tako rekoč igrati s svojo usodo, kajti brzina, s katero leti to letalo, se že nevarno približuje tako imenovanemu «toplotnemu zidu».

Potniki velikega potniškega letala, kot so na primer «Convaira», «Constellation», «Caravelle» ali celo «Comet», sploh ne morejo opaziti obstoja tako imenovanega toplotnega zidu. Pri brzini kakih 600 km na uro letalo leti še vedno prepočasi, da bi se lahko tudi v najmanjši meri segrelo zaradi trenja. Ce bi pa to letalo letelo z brzino 1600 km na uro, bi se njegov trup zaradi trenja z zrakom segrel za okoli 80 stopinj Celzija. Pri brzini 2200 km na uro bi se temperatura letala dvignila na 250 stopinj Celzija in tako bi se njegovi potniki dobesedno spražili kot meso na ražnju in to celo še preden bi letalo doseglo to brzino.

Pred kratkim je neki ameriški vojaški pilot, ki je letel nad puščavo Mohade, moral skočiti iz nadzvočnega lovskega letala zaradi eksplozije municije, ki je bila na letalu. Fozneje so strokovnjaki odkrili, da je municija eksplodirala iz preprostega razloga, ker je letalo letelo s silno brzino in se je municija zaradi trenja tako segrela, da je sama od sebe eksplodirala.

Danes je osnovni material za gradnjo ogrodnih delov letala še vedno aluminij, oziroma njegove zlitine, ker najbolj ustrezajo zahtevam. So namreč lahke, hkrati pa dovolj trdne. Toda večina aluminijevih zlitin izgubi do 40 odst. svoje trdnosti že pri temperaturi 120 stopinj C. Do te temperature pa se letalski trup segreje že pri brzini do 2000 km na uro. Plastične strehe pilotskih kabin se zmehčajo in celo raztopijo že pri temperaturi kakih 150 stopinj. Do te temperature pa se segrejejo, če letalo leti dalj časa z brzino komaj 1600 km na uro. Pri tej temperaturi prenehajo delovati tudi najboljše današnje elektronske in radarske naprave, tako da bi letalo, zgrajeno po sedanjih načelih in s sedanjim materialom in ki bi letelo s tako brzino, kmalu «oslepelo».

Zato ni nič čudnega, da se toplotni zid smatra za največje in najteže rešljivo vprašanje bodočega razvoja letalstva. Danes se lahko izdelajo motorji, ki bi poganjali letalo s 4-kratno zvočno brzino. Ni pa še prebit «toplotni zid». Zato je v vsaki večji tovarni modernih letal, ki se ukvarja z gradnjo novih, hitrejših vrst letal, tudi skupina strokovnjakov posebne panoge aerotehnike in sicer tako imenovane letalske termodinamike, ki se ukvarjajo izključno s poizkusi, kako rešiti vprašanje «toplotnega zidu».

Sovjetska parlamentarna delegacija si ogleduje Boko Kotorsko

Pri gradnji najhitrejšega današnjega letala s človeško posadko, pri gradnji znanega «Douglas Bell X-3», to je raketnega letala, ki je bilo imenovano «leteče bodalo», ker je njegov trup dolg okoli 20 metrov, medtem ko meri razpon kril komaj 6 metrov, so računali tudi s «toplotnim zidom». Glavni nosilec vsakega krila je bil v začetku močan aluminijast drog, težak nad 1000 kg, ki so ga s kovanjem napravili izredno trdnega. Ta nosilec pa je pri novem letalu težak komaj 80 kg. Krila so previta z aluminijastimi ploščami, ki so debele 2 cm. Toda graditelji letala se s tem še niso zadovoljili in so v letalo vgradili posebno hladilno napravo, ki jo poganja poseben motor s silo 2500 konjskih sil. Z drugimi besedami: samo ta motor, ki poganja hladilno napravo, je močnejši od vseh motorjev velikih bombnikov v drugi svetovni vojni. Poleg tega se pogonsko gorivo — visokooktanski bencin — pripelje na letališče v kamionih-hladilnikih, da bi bil bolj hladen, da bi se zaradi segrevanja med poletom ne vnel in eksplodiral. Posebne naprave ohlajajo tudi gumijasta kolesa za pristajanje, ker bi se sicer preveč segrela in bi se guma raztopila.

Seveda pa bi bilo povsem odveč pričakovati, da bi tako velike hladilne naprave gradili tudi v bodočih potniških letalih. Ce bi namreč hoteli, da bi taka naprava bila učinkovita, bi bila tako težka, da bi se letalo sploh ne moglo dvigniti, še manj pa da bi lahko nosilo še potnike in prtljago. Zaradi tega strokovnjaki za gradnjo potniških letal iščejo nove poti, ki naj rešijo to vprašanje.

Nekateri strokovnjaki menijo, da bi bilo potrebno letala prekriti vse «od kluna do repa» s slojem posebne plastične snovi, ki bi bila slab prevodnik toplote. Tako letalo bi postalo nekaka termovka. Prve poskuse v tem smislu so že napravili in dali so dobre rezultate.

Mnogo bolj izviren in zanimiv predlog je postavila skupina letalskih konstruktorjev iz Kalifornije. Ti strokovnjaki predlagajo, naj bi bodoča letala nosila s seboj veliko količino navadne vode, ki bi jo imeli v posebnih rezervoarjih. Skozi številne odprtine na trupu letala bi voda počasi odtekala in se spreminjala v paro in s tem hladila letalo. Toda velika težava je v tem, da bi bilo za polet potrebno mnogo vode, torej spet velika teža. Strokovnjak Sulcki predlaga, naj bi namesto vode imeli posebno napravo, ki bi mešala tekoči komprimiran kisik in tekoči komprimiran dušik. Oba plina bi se zelo razhladila in ohlajevala letalo.

Najbolj revolucionaren je predlog onih strokovnjakov, ki pravijo, da je najbolje izločiti pilota. Toda to je možno le pri vojaških letalih in bi v nikakem primeru ne prišlo v poštev za potniška letala, za kar je to vprašanje še najbolj važno.

IZ ZGODOVINE ANGLEŠKEGA DELAVSKEGA GIBANJA

Razvoj v socializem po lastnih poteh

Zanimiva knjiga uglednega zgodovinarja in ekonomista profesorja oksfordske univerze D. H. Colea Angleško delavsko gibanje se je razvijalo skozi tri osnovne faze - Četrta, ki se začenja z oktobrsko revolucijo, je vtisnila gibanju močnejši internacionalni pečat, ki ga do l. 1914 ni imelo

Pred kratkim je bila prevedena v srbohrvaščino obsežna študija o britanskem delavskem gibanju, ki jo je napisal eden najuglednejših angleških zgodovinarjev in ekonomistov, profesor oksfordske univerze D. H. Cole. Profesor Cole je eden ustanoviteljev znanega Fabijanskega društva, a samo njegovo delo, ki je z omenjenim prevodom postalo dostopno tudi jugoslovanskemu čitatelju, predstavlja zanimiv prikaz, analizo o nastanku, razvoju in vlogi delavskega gibanja v prvi industrijsko razviti ter kapitalistični državi na svetu — Veliki Britaniji. Ne samo, da se s to in podobnimi knjigami delovni ljudje seznanjajo s pozitivnim gradivom o tem, kako in s kakšnimi uspehi so se njihovi tovariši v drugih deželah borili in se še bore za dosego v bistvu istih ciljev, to je za osvoboditev dela iz verig izkoriščanja, marveč morejo pri tem tudi ugotoviti — in to je najvažnejše — da so oblike in metode dela in borbe v vsaki posamezni deželi različne, odvisne od posebnih krajevnih, političnih, zgodovinskih in gospodarskih okoliščin, ki od svoje strani vplivajo tako na potek splošne razvojne poti dežele kot tudi, razumljivo na razvoj delavskih gibanj To pa je danes, ko se je treba v samem svetovnem delavskem gibanju še tako pogostokrat spoprijemati z raznimi škodljivimi ter preživelimi dogmatičnimi pojmovanji glede oblik in sredstev, s katerimi naj bi delavci uresničili svoje stoletne težnje, nadvse koristno vedeti ne samo zaradi ohranitve neodvisnosti akcije posameznih delavskih gibanj in političnih strank, ki je osnovna garancija tudi dejanske politične, državne in vsestranske neodvisnosti, marveč ker je tu najti tudi vrsto izkušenj, ki jih eno ali drugo delavsko gibanje lahko praktično uporabi v svojih pogojih. Posredovanje takih izkušenj nekega delavskega gibanja drugim delavskim gibanjem v obliki knjige, ki je bila prevedena v ustrezni jezik, lahko ima za nadaljnjo vzgojo delavskega razreda zelo pomembno vlogo, kar je treba plodno izkoristiti.

Profesor Cole je v svoji knjigi zelo objektivno razčlenil in prikazal vsa družbena, politična in gospodarska dogajanja svoje dežele, ki se je v njej kapitalistično gospodarstvo naglo in močno razvilo in je hkrati bila tudi domovina velikih socialistov-utopistov, kot Thomasa Moora, Roberta Owena in dr. Tu se je delavsko gibanje že zgodaj razvilo, pri čemer je bil ta razvoj označen z najbolj pestro raznoterostjo v oblikah in načinu borbe, kakor jih je pač narekovala specifičnost pogojev, a tudi s povsem svojstveno, čisto britansko koncepcijo o socializmu. Glede tega je britanski delavski razred v borbi za svoje pravice ter izboljšanje družbenega stanja stal na stališču, da za to ni potrebna zrušitev kapitalističnega družbenega reda in vzpostavitev diktature proletariata, marveč da se je treba za zboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi boriti sredi razvijajočega se kapitalističnega sistema samega. Iz te osnovne razlike v pojmovanju razrednega boja izhaja še vrsta pojavov, ki se morajo zdeti vsakomur, ki ni podrobneje seznanjen z razvojem delavskega gibanja v Veliki Britaniji, nerazumljivi. Tako bo marsikdo, šele ko bo pozorno prečital omenjeno Coleovo delo, razumel, da predstavljajo pravzaprav Tradeunioni in razne zadružne ter politične organizacije samo aspekte enega in istega delavskega gibanja, da imajo vse te organizacije eden in isti cilj, dasiravno ga skušajo doseči po različnih, večkrat celo nasprotujočih se poteh.

Vse to skuša profesor Cole v svoji knjigi približati čitatelju tako, da bi si mogel ta o vsem ustvariti lastno podobo in na razna vprašanja v zvezi z britanskim delavskim gibanjem dati svoj odgovor, oziroma izreči svoje mišljenje, ne oziraje se na sodbo, ki jo je bil v knjigi o tem že izrekel on sam. In prav v tem je dobra stran te knjige.

Kot običajno, začenja tudi profesor Cole svojo študijo z opisovanjem procesa ekonomskih sprememb, do kateri je prišlo v Veliki Britaniji v 18. stol. in ki so se zatem nadaljevale tudi v začetku 19. stol. Gre za proces nagle industrializacije, ki je Veliko Britanijo spremenila iz poljedelske dežele v nekakšno «svetovno delavnico», razbila stare družbene odnose in stari podeželski način življenja ter ustvarila problem novih industrijskih mest, a tudi rodila nov družbeni razred, ki se mora preživljati izključno od prodaje svoje delovne sile, to je proletariata. Razumljivo, da profesor Cole ni hotel s tem reči, da so delavske organizacije v Veliki Britaniji izključno produkt industrijske revolucije v gospodarstvu, ker so v resnici Tradeunioni obstajali že prej. Točno pa je, kot trdi, da so te organizacije do začetka industrializacije dežele kazale zelo malo zavesti ter bile [illegible] v pogledu svojih interesov.

Da bi svoje gradivo čitatelju približal na najbolj dostopen način, je profesor Cole začetek in razvoj britanskega delavskega gibanja skušal prikazati, oziroma ga je prikazal v treh fazah.

Do zaključka prve faze angleški delavec, kot to prikazuje profesor Cole, v svojem srcu še ni prenehal biti kmet, kar se je v prvi vrsti izrazilo tako, da se je z vsemi sredstvi in na vse načine upiral, da bi se novi industrijski način proizvodnje in kapitalistične oblike ne uveljavile. On se ni hotel premakniti s starega, ker mu je bilo nerazumljivo, ker se mu je zdelo preveč tvegano in v nasprotju z njegovim dosedanjim načinom življenja in navadami. Njegov odpor proti temu je večkrat dobival zelo nasilne oblike, kot je bil to primer s tako imenovanimi ludisti, ko so delavci videli razloge za svoje bedno stanje v strojih in jih zato začeli uničevati. Številne stavke, kakor tudi owenovski tradeunionizem in tako imenovano chartistično gibanje, vse to je izhajalo iz globokega sovraštva, ki ga je takratni angleški delovni človek gojil proti novemu kapitalističnemu redu, v želji, da bi z ustavil razvoj in da bi se ostalo pri starem.

Druga faza zajema čas od leta 1848 do sedemdesetih let preteklega stoletja, to je čas prilagojevanja kapitalizmu in sprejemanja industrializacije za osnovo družbene ureditve. Namesto da bi se dejanskemu stanju upirali, so se delavci zdaj raje skušali organizirati, da bi se tako mogli laže boriti za svoje pravice z okrepitvijo Tradeunionov in ustanovitvijo številnih organizacij zadružnega značaja, se je delavsko gibanje tudi organizacijsko utrdilo, tako da se je moglo i v pogledu svojih gospodarskih i v pogledu političnih zahtev bolje uveljaviti in je zato moč to obdobje celo imenovati «zlato obdobje» angleškega delovnega človeka.

Tretjo fazo, ki gre od osemdesetih let prejšnjega stoletja dalje, označuje v prvi vrsti razvoj delavskega gibanja kot samostojnega političnega činitelja. Pod vplivom socialističnih idej se dotedanja ekskluzivnost tradeunionističnega gibanja postopno odpravlja, hkrati pa se vse bolj uveljavlja ideja o enotnosti delavskega razreda na gospodarskem in političnem področju.

Zraven omenjenih treh faz, ki se je skoznje moralo prebijati angleško delavsko gibanje v teku svojega razvoja, pa profesor Cole omenja še četrto, ki se začenja s prvo svetovno vojno in oktobrsko revolucijo. Vse do leta 1914 se je angleško delavsko gibanje razvijalo ločeno od ostalih delavskih gibanj v svetu, s katerimi je bilo le slabo povezano. Od tedaj naprej pa se je začelo tesneje povezovati tudi z gibanji v ostalih deželah, se pravi, da je zadobilo bolj internacionalen značaj, kar predstavlja bistveno značilnost tega najnovejšega obdobja v njegovem razvoju.

PREJELI SMO

«Naša bodočnost», *leto III., 1955, štev. 5—6. Izdaja Državna založba Slovenije, Uredništvo: Ljubljana, Subičeva ulica 10. Vsebina:* Anton Ocvirk: *Vpliv družbe na razvoj slovenskega književnega jezika;* Ivan Potrč: *Zasliševanje v Zagrebu;* Drago Sega: *Pisateljski svet Louisa Guillouxa;* Lili Novy: *Večni dar;* Ivan Ribičič: *Vrnitev;* A. Blok-J. Menart: *Na Kulikovem polju; Primož Kozak;* Razmišljanje *o osnovah tragike Shakespearovih figur v prvem razdobju njegovega ustvarjanja;* Ivo Zorman: *Stari razuzdanec;* France Dobrovoljc, Marija Borštnik: *Kratek bibliografski pregled slovenskega slovstva;* F. V.: *Pripombe ob izidu «Priročnega leksikona»;* Primož Kozak: *Primer abstraktnega človekoljubja; Razgledi; Poročila.*

ZANIMIVOSTI

Nylonske žile

Sodelavec medicinske visoke šole Alabame v Birminghamu dr. Sterling Edwards je izjavil, da je moč izdelati umetne arterije že v vseh dimenzijah, kakršne potrebujejo kirurgi. Neki bolnik srednjih let ima sedaj v redu krvni obtok, čeprav so zdravniki prej mislili, da se amputaciji ne bo moč ogniti. V človeškem telesu je več velikih arterij, ki se lahko z nakopičenjem poškodovanega tkiva delno ali povsem zamaše. Kirurgi del poškodovane arterije odstranijo. Težko pa je dobiti žile, ki bi jih lahko prenesli na žive ljudi. Zdaj so jih začeli izdelovati iz spredenega nylona. Takšne umetne žile so dovolj gibčne in upogljive, da lahko z njimi zamenjamo naravne.

„Metello“

ROMAN VASCA PRATOLINIJA «METELLO» je dobil glavno nagrado ustanove «Viareggio», ki so jo podelili letos petindvajsetič, v znesku 2 milijonov lir. Nagrade po milijon lir so dobila dela: «Kronika italijanske filozofije» Eugenia Garina, esej «Uomini visti» (Doživljeni ljudje) literarnega kritika Giuseppa Ravignanija in «Pesmi» Carla Betocchija. Nagrado 300.000 lir za začetno delo je dobil Giovanni Russo za študijo o socialnopolitičnih problemih Južne Italije «Baroni in kmetje». Člani razsodišča so izjavili, da se je bilo težko odločiti, ker je bilo leto 1955 «izredno dobro leto za italijansko literaturo».

562 m visok televizijski stolp

PRAVKAR ZGRAJENI TELEVIZIJSKI STOLP v Oklahomi (ZDA) je visok 479 m. Se višji bo oni v Montgomeryju (Alabama, ZDA), ki bo z višino 562 m dosegel višino petih, drug vrh drugega postavljenih normalnih tovarniških dimnikov.

Mozart na 5. mestu

Kakor je izjavil prof. Erich Valentin iz Monakovega, ki zdaj organizira četrti nemški Mozartov festival od 2. do 6. septembra v Hannovru kot nekakšen uvod v Mozartove slovesnosti ob 200-letnici njegovega rojstva v jubilejnem letu 1956, je Mozart zdrknil v nemškem koncertnem življenju na peto mesto za Dvorakom in Čajkovskim. Izmed 600 njegovih del jih izvajajo kvečjemu dober ducat. Tudi sicer se mora Mozart, zlasti v severni Nemčiji, boriti za uveljavljenje in priljubljenost

Do sedaj smo bili navajeni le na moške klovne. Prva ženaklovn je Diana Orfei, hčerka klovna, ki jo vidite na sliki

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

OB PRISOTNOSTI ŠTEVILNIH DOMAČINOV IN ZASTOPNIKOV OBLASTI

Slavnostna otvoritev števerjanskega županstva

Prenovljeni prostori so zelo lepo opremljeni - Števerjance tare skrb zaradi pomanjkanja vode - S podaljškom vodovoda z jugoslovanske strani bi bilo to vprašanje kmalu rešeno

Včeraj je bila v Števerjanu slavnostna otvoritev novega županstva, kateri je poleg številnega prebivalstva iz Števerjana, šolskih otrok in celotnega občinskega sveta prisostvoval tudi goriški prefekt, kvestor, župani goriške, sovodenjske in doberdobske občine itd.

Na začetku svečanosti je župan g. Hermenegild Podberšič v obeh jezikih prikazal zgodovino poslopja, katerega so po dolgih letih ponovno izročili njenemu namenu. Poslopje je bilo zgrajeno že leta 1905. V njem je bila po tem letu samostojna občinska uprava, ali pa nekako podžupanstvo občin s sedanjim sedežem v Jugoslaviji. Dokler ni fašizem zatrl občinskih svoboščin, so v njej tudi po več let zaporedoma županovali nekateri zelo ugledni števerjanski možje, ki so se trudili, da so števerjanski občinarji imeli čim boljše ceste, da so plačevali čim manj davkov.

Ko je prefekt de Zerbi prerezal trak, ki je bil razpet pri vhodu, so si gostje ogledali prostore, ki jih je županstvo zelo lepo uredilo. V pritličju je na levi strani poštni urad, ambulanta in urad za delo, na desno bo na razpolago soba za kakšno združenje. V prvem nadstropju je takoj na desno občinska dvorana, županova soba, občinski urad in pa tajnikova soba. Vsa notranja oprema je nova in zelo okusna.

Po ogledu prostorov je bila v sejni dvorani zakuska, med katero je prišlo do izmenjave raznih misli. Števerjanci so ob tej priliki govorili o trgatvi, ki je šla srečno mimo. Važno vprašanje o katerem so razpravljali je tudi voda. Ker že dolgo ni deževalo, bi morali kmetje bo vodo v bližnje vodnjake, kar pa predstavlja izgubo dragocenega časa. Zaradi tega se je pogosto dogajalo, da so kmetje raje potrgali grozdje, kot pa da bi hodili po vodo za živino. S tem v zvezi so pripominjali, da bi morale oblast. poskrbeti za dobavo vode v Števerjan. Najlaže bi se vprašanje rešilo skupno z jugoslovanskimi oblastmi, ki so po vseh Brdih že napeljale vodo. Ker je ena cev napeljana tik meje, bi bilo mogoče zaradi velikega pritiska speljati cev tudi na vrh Števerjana, kjer naj bi se zgradil rezervoar. To bi bila najboljša rešitev za prebivalstvo Števerjane; odpravljena bi bila huda skrb, ki naše Brice muči že vrsto let.

Promet na blokih

Več kot 2 tisoč oseb v nedeljo prešlo državno mejo

V nedeljo je bil na obmejnih blokih, kot vse zadnje nedelje, zelo velik promet oseb z obmejnimi legitimacijami, zaradi česar so imeli policijski in finančni organi na obeh straneh meje izredno veliko dela. Na obmejnih prehodih pri Rdeči hiši, Solkanu II in Šempetru je šlo mimo okoli 2.000 italijanskih državljanov. Največ oseb je odšlo v Jugoslavijo čez blok pri Rdeči hiši in sicer 1.488, na bloku Solkan II 305, v Šempetru pa 173. Z jugoslovanske strani pa je prišlo 189 oseb in sicer 109 pri Šempetru, 81 čez blok pri Rdeči hiši, 63 pa čez blok Solkan II. Jugoslovanski državljani prihajajo k nam predvsem med tednom.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76.

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

IZVOLITEV NOVIH ČLANOV VOLILNE KOMISIJE

Razprava o resoluciji glede spomenika Ara Pacis - Prispevki raznim ustanovam

Na sobotni seji pokrajinskega sveta, ki se je pričela ob 16. uri v dvorani goriškega občinskega sveta ter se zaključila okoli 19.30 je bila med drugim na dnevnem redu razprava o resoluciji levih opozicijskih svetovalcev Poletta in Bergomasa v zvezi s spomenikom Ara Pacis na medejskem hribu. Svetovalca sta v interpelaciji zahtevala, naj se sedanja neprehodna pot do spomenika popravi, da bo dostopna prometu in da bo spomenik, za katerega je bilo potrošenih 200 milijonov lir, prišel do veljave.

Predsednik Culot je s tem v zvezi dejal, da je tehnični urad pripravil približne načrte za popravilo ceste, po katerih bi bilo potrebno 40 milijonov za popravilo približno 3 km poti do spomenika, nadaljnjih 48 milijonov pa za popravilo okoli 4 km poti med Medejo in Krminom, torej skupno 88 milijonov. Odvetnik Culot je pripomnil, da je to zelo velik strošek, ki ga županstvo ne zmore, ker je v pokrajini veliko drugih cest, ki so zaradi svoje važnosti bolj potrebna popravila

V začetku seje je občinski svet izvolil nove člane okrožne volilne komisije za leto 1956-57. V goriško volilno komisijo so bili izvoljeni za redne člane Nereo Battello, Mario Martina in Roberto Lodi, za namestnike pa Ivo Franco, Francesco Moise in Lucio De Rocco. Svetovalci so odobrili združitev plač in mezd pokrajinskim uslužbencem na podlagi zakonskih uredb za državne uslužbence; določil je dnevno pristojbino, ki naj se plača uslužbencem za službena potovanja.

Končno so odobrili prispevek 10.000 lir šolskemu skrbništvu v Gorici za sodelovanje na državnem atletskem prvenstvu in novi znesek za oskrbovanje v pokrajinskem inštitutu za otroke, inštitutu Duca d'Aosta in inštitutu za gluhoneme. Nove oskrbovalnine bodo stopile v veljavo s 1. januarjem 1956. Čeprav številni pokrajinski svetovalci niso soglašali s poviški oskrbovalnin, je bil predlog odbora z glasovanjem večine sprejet.

V korist Zelenega križa

Uspela avtomobilska gimkana

V nedeljo popoldne je bila v Gorici avtomobilska gimkana v korist Zelenega križa. Od 29 vpisanih avtomobilov se jih je udeležilo tekme 27. Start je bil na začetku Drevoreda D'Annunzio, tik pod hribom, cilj pa je bil na Trgu Seghizzi. Tekmovali so avtomobili skoraj vseh kategorij. Vozili so moški, poleg pa je sedela sotekmovalka. V skupini A sta zmagala na avtomobilu Fiat 500 Oru Guido in Oru Mariagrazia v času 5'11", skupini B je na avtomobilu Fiat 1100 TV zmagal Mario Moncaro in Vanda Caravello s časom 3'39"6, v skupini C pa je na avtomobilu Volkswagen zmagal s časom 4'39" Giordano Zilli in Anna Zilli, drugi je prišel Giulio Krainer in Liliana Vittori na avtomobilu Lancia Aurelia s časom 4'47"4.

Prostovoljna oddaja koruze

Agrarni konzorcij na Goriškem je tudi letos povzel pobudo za odkupovanje koruze, ki bi jo hoteli kmetje prostovoljno oddati. Kot zbirališča v ta namen sta določena Krmin in Romans, kjer imajo primerna skladišča. Ob prevzemu koruze dajo pridelovalcu na račun po 3.500 lir za stot. Seveda mora biti koruza zdrava, neoporečna, z največ 14 odstotkom vlage, z 1 odst. odpadkom in z največ 2 odst. plesnivih zrn. Podrobnejše podatke lahko dobijo interesenti na posameznih podružnicah agrarnega konzorcija in na sedežu v Gorici.

PROMETNA NESREČA OČETA IN SINA

Oče umrl na mestu

Včeraj okrog 6.20 se je na mostu v Zagraju dogodila huda prometna nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. 22-letni Graziano Vol iz Ul. Baiamonti štev. 37 v Trstu, se je vozil skupno z očetom na vespi. Ko sta prišla do zagrajskega mostu sta trčila v tovornik. Pri nesreči se je Graziano precej poškodoval, tako da ga je moral rešilni avto Zelenega križa odpeljati v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili precej hudo rano na čelu in prsnem košu. Hujše posledice pa je odnesel njegov oče, ki je na mestu umrl. Kako je prišlo do nesreče nam ni znano.

Padec s kolesa

Rešilni avto Zelenega križa je včeraj ponoči ob 0.10 odpeljal iz Ul. Blaserna v bolnišnico Brigata Pavia 33-letnega Emilija Sussija iz Ul. Lunga št. 34 v Gorici. Sussi je včeraj popoldne odšel s kolesom v Jugoslavijo. Ko se je pozno zvečer vračal domov je na cesti po nesreči padel s kolesa in se ranil po obrazu. Ko so mu v bolnišnici nudili potrebno pomoč, je lahko odšel domov.

Neprevidnost pri igri

Ko se je 11-letni deček Viktor Berlot včeraj predpoldne igral na dvorišču, se je po nesreči urezal s steklom v gleženj leve noge. Ker je bila rana precej huda, so domači takoj poklicali rešilni avto Zelenega križa, ki ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Ozdravel bo v nekaj dneh.

KINO

CORSO. 16.00: «Marcellino pan y vino», P. Calvo.

VERDI. 16.30: Varieté: «Usoda... ura 0», kino: «Pred večerom», P. Stoppa.

CENTRALE. 17.00: «Zelena čarovnija», v barvah.

VITTORIA. 17.00: «Ko si poleg mene», M. Shell.

ŠPORTNI DNEVNIK

ITALIJANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO SE ZAPLETA

Inter ogrožen po Fiorentini potem ko se je otresel Milana

Ali bo Spal, ki so ga naknadno potegnili iz serije B, ostal med prvimi? - Udinese je zmagal tudi v peti tekmi

SERIJA A

REZULTATI

Atalanta - Triestina (odigrana v soboto)	2-0
Bologna - Fiorentina	0-2
Inter - Milan	2-1
Napoli - Pro Patria	8-1
Novala - Spal	1-1
Padova - Genoa	2-1
Roma - Lazio	0-0
Sampdoria - Juventus	2-0
Torino - Lanerossi	0-0

LESTVICA

Inter	5	4	1	0	10	1	9
Fiorentina	5	3	2	0	9	2	8
Spal	5	2	3	0	10	5	7
Torino	5	2	3	0	5	3	7
Napoli	5	2	2	1	12	5	6
Roma	5	1	4	0	10	7	6
Sampdoria	5	3	0	2	7	10	6
Milan	5	2	1	2	15	8	5
Bologna	5	2	1	2	9	8	5
Atalanta	5	2	1	2	10	9	5
Lazio	5	1	2	2	5	6	4
Novara	5	1	2	2	6	8	4
Lanerossi	5	1	2	2	4	7	4
Genoa	5	1	1	3	8	12	3
Padova	5	1	1	3	4	9	3
Triestina	5	1	1	3	2	8	3
Juventus	5	0	3	2	3	9	3
Pro Patria	5	0	2	3	6	18	2

SERIJA B

REZULTATI

Cagliari - Simmenthal	1-0
Catania - Parma	2-0
Como - Salernitana	5-1
Legnano - Messina	4-0
Livorno - Alessandria	2-1
Marzotto Palermo	1-1
Taranto - Brescia	0-0
Udinese - Bari	2-0
Verona - Modena	1-0

LESTVICA

Udinese	5	5	0	0	15	4	10
Cagliari	4	3	1	0	7	3	7
Catania	5	3	1	1	7	2	7
Marzotto	5	3	1	1	9	8	7
Palermo	5	3	1	1	7	8	7
Taranto	5	2	1	1	9	5	6
Verona	5	3	0	2	7	5	6
Legnano	5	3	0	2	9	7	6
Simmenthal	5	3	0	2	5	4	6
Parma	5	2	0	3	7	7	4
Livorno	5	2	0	3	6	9	4
Messina	5	2	0	3	7	11	4
Brescia	5	1	2	2	3	6	4
Modena	4	1	1	2	2	3	3
Como	5	1	1	3	8	7	3
Bari	5	1	1	3	5	8	3
Alessandria	5	0	1	4	4	8	1
Salernitana	5	0	0	5	2	14	0

V Milanu je bila na sporedu velika tekma. To so čutili tudi navijači, ki jih je bilo na stadionu okrog 80.000. Tekma je bila za oba tekmeca zelo važna. Milan, ki je državni prvak, bi z zmago vsaj dohitel Inter in potem bi že kako šlo naprej: prej ali slej bi prišla priložnost, da se ga otrese. Fiorentina bi z zmago se vedno bila prva, toda tudi Fiorentino je možno dohiteti. Inter si je pa spet mislil: z zmago sem štiri točke pred Milanom in tudi Fiorentina me kljub zmagi še ne dohiti. Torej velja zmagati. In šlo je bolj kot je želel Inter kot pa po željah Milana. Pri tem ne gre zgolj za želje, ampak tudi za igro, ki je to pot res bila znatno boljša na strani Inter. Saj ni moštvo pokazalo ničesar izrednega, toda igralo je — bolje, bolj smotrno, bolj inteligentno, znalo je bolje pripraviti priložnosti in jih lepše izkoriščati. Vsi igralci, razen morda Lorenzija, so svojo nalogo opravili solidno, za Skoglunda pa velja še, da je bil najboljši na igrišču. Milan si lahko šteje v zadoščenje, da je po Nordahlu zabil letošnji prvi gol Interju.

Druga važna tekma je bila v Bologni. Zmaga bi lahko prinesla Fiorentini prvo mesto, če bi na pr. Inter izgubil. Fiorentina je res igrala bolje, vendar se ni zdelo, da bi njena igra bila toliko boljša, da bi si zmago posebno zaslužila. Bilo je le še šest minut do konca tekme in rezultat je bil 0:0, ko se je zopet «prebudil» Brazilec Julinho, ki je sicer dobro igral, toda sedaj že kakih deset minut ni bil pri žogi. Dobil je žogo še nekje na polju Fiorentine, pobegnil vsem nasprotnikom in močno streljal na gol; žoga se je odbila od stebra, toda priletela je nepokritemu Virgiliju, ki z lahkoto pošlje v gol. Dve minuti nato branilec Bologne položi na tla napadalca Fiorentine in Cervato pretvori enajstmetrovko v gol.

Nič posebnega ni bila tekma v Rimu. Lazio je igral nekoliko bolje kot doslej, vendar se njegov napad še ni prav vigral. Pri Romi se je poškodoval Nyers in to se je gotovo v njenem moštvu čutilo.

Brez gola se je končala tudi tekma v Torinu. Za tak rezultat ima razen slabih napadov vsaj nekaj zasluge tudi Sentimenti IV, vratar Lanerossija, ki je ubranil enajstmetrovko. Tretja neodločena tekma je bila v Novari. Tu je gostoval Spal, moštvo, ki se je povrnilo v serijo A šele potem, ko so kazensko potisnili Catanio v serijo B. Sedaj je Spal med 5 moštvi, ki še niso nobene tekme izgubila. V lestvici pa je s 7 točkami kar na tretjem mestu za Inter in Fiorentino. Doma je dvakrat zmagal (tudi Triestino s 4:0), zunaj pa je trikrat igral neodločeno. Točko v Novari si je zaslužil. Ko je v 4' drugega polčasa zabil gol, je vodil vse do 39'.

Padova je končno dosegla svojo zmago in sicer nad Genoo. Zmagala pa je tudi Sampdoria, vendar tekme ne more vpisati med svoje velike podvige. Žrtev je bila Juventus, veliko ime, toda sedaj zelo ubogo moštvo. Če velja, da je igrala Sampdoria zelo slabo in zmagala z 2:0, potem ni vredno govoriti, kaj je bila Juventus. Mogoče je lahko v tolažbo Triestini, da sta na lestvici skupaj.

Tekma, ki so jo navijači pričakovali s posebno radovednostjo, je bila v Neaplju. Poleg novega Vinicia je namreč po dolgem presledku zopet nastopil Jeppson. Lahko si je bilo misliti, da bo težko za katerokoli obrambo držati taka dva hudička. In res igralci Pro Patrie kmalu niso vedeli, kaj bi. Začeli so padati goli, tako da je prišlo do velikega rezultata 8:1, pri tem je bil Vinicio uspešen trikrat, Jeppson dvakrat. Še dobro, da so tudi nasprotniki prišli do gola. Takega rezultata Neapeljci že dolgo niso videli.

* * *

V seriji B je še vedno v vodstvu Udinese, ki doslej še ni izgubil točke. V nedeljo pa so Furlani imeli težko tekmo in končno so zmage lahko veseli. Ne morda, ker bi jim bilo težko zmagati, temveč zato, ker so zmagali v tako grdi tekmi, kjer so gostje igrali z namenom preprečiti gol za vsako ceno. Pri tem niso gledali ne na igro ne na nasprotne igralce. Seveda je dobršen del krivde za tako igranje pri sodniku. (Čudno, da morata imeti prav Triestina in Udinese opravka s takimi imenitnimi sodniki, ki so iz Rima). Toda Furlanom je končno uspelo streti tudi odpor Barija.

Palermo je odnesel točko Marzottu, Brescia pa se je tudi vrnila s točko iz Taranta. V vseh ostalih tekmah so pa zmagala domača moštva.

* * *

Čeprav je to pot 125 trinajstkarjev, znaša dobitek vendar okrog 1,873.000. Dvanajstkarji bodo dobili skromnih 63.000.

Zmagoviti stolpec:

2 1 1 X 1 X 1 X 1 X 1 1 1

Za tekmo Italija B-Madžarska B, ki bo v Livornu, so sklenili povečati tribune tamkajšnjega igrišča, da bo prostora za 30.000 gledalcev; pravzaprav bodo zgradili samo dodatne provizorne tribune.

Olson-Robinson 4. novembra v Chicagu

Svetovni prvak srednje kategorije Carl «Bobo» Olson in Ray «Sugar» Robinson sta podpisala pogodbo za dvoboj, ki bo 4. novembra v Chicagu. Dvoboj bo veljal za osvojitev naslova svetovnega prvaka.

AVTOMOBILI MERCEDES SPET NAJBOLJŠI

Stirling Moss pred Fangiom na nedeljski dirki v Palermu

Castellotti in Manzon (Ferrari) na tretjem mestu

PALERMO, 17. — Danes so razdelili nagrade dirkačem na 39. avtomobilski dirki «Targa Florio», ki je bila včeraj. V tej dirki je zmagal Anglež Stirling Moss, ki je vozil skupaj s Collinsom. Moss je dosegel velik uspeh, saj je pustil precej za seboj svetovnega prvaka Fangia, ki je vozil z Nemcem Klingom. Dirka je pa prinesla ponovno zmagoslavje znamki Mercedes s prvima dvema mestoma in nato še s četrtim, medtem ko je bil tretji Ferrari, ki ga je vozil Castellotti z Manzonom.

Rezultati: 1. Moss-Collins (Mercedes) 9.43'14" povprečno 96,290 km na uro (nov rekord); 2. Fangio-Kling (Mercedes) 9.47'55" povprečno 95,522, presledek 4'41"; 3. Castellotti-Manzon (Ferrari) 9 ur 53'20"8 povprečno 94,649, presledek 10'6"; 4. Titterington-Fitche (Mercedes) 9.54'53"4 povprečno 94,404, presledek 11'39"; 5. Giardini-Manzini (Maserati) 10.41'15" povprečno 87,578; 6. Musso-Rossi (Maserati 2000) 10.48'53" povprečno 86.548; 7. Cabianca-Carini (Osca 1500) 10.51'37" povprečno 86,184; 8. Scarlatti-Lippi (Maserati 2000) 11.03'28" povprečno 84,646; 9. Bellucci-De Filippis (Maserati 2000) 11.22'53" povprečno 82,239.

Klasifikacija po kategorijah: *Čez 2000:* 1. Moss-Collins (Mercedes); 2. Fangio-Kling (Mercedes); 3. Castellotti-Manzon (Ferrari); 4. Titterington-Fitche (Mercedes).

Sport 2000: 1. Giardini-Manzini (Maserati); 2. G. Musso-Rossi (Maserati); 3. Starrabba-La Pira (Maserati).

Sport 1500: 1. Cabianca-Carini (Osca).

Sport 1100: 1. Rotolo-Sirchia (Osca); 2. Guy-Fondi (Renault).

Specialni šport: 1. Zagato-Capelli (Fiat 8 V).

Veliki turizem: 1. Arezzo-Atterio (Fiat 8 V).

Najhitrejši krogi: Moss 43'07"4 povprečno 100,187 km (nov rekord proge).

Starkalo 47, prispelo 20.

Angležˇ Russel postavil 6 novih avtomobilskih rekordov

MONTHLERY, 17. — Na tukajšnjem avtodromu je Anglež Jim Russel na avtomobilu «Cooper» športne kategorije s 4-cilindrskim motorjem Coventry Climax 1097 ccm danes dopoldne zrušil šest mednarodnih rekordov razreda G kategorije 750 do 1100:

50 km v 14'31"98/100 (povprečno 206.430 km na uro);

50 milj v 23'32"47/100 (povprečno 205,080 km na uro);

100 km v 29'16"48/100 (povprečno 204,960 km na uro);

100 milj v 47'40"13/100 (povprečno 202,550 km na uro);

200 km v 59'28"42/100 (povprečno 201,760 km na uro).

V enourni vožnji: 201.708 km.

Prejšnje rekorde je imel Angležˇ George Eyston (avto M.G.) od 23. junija 1937.

SPREMEMBA V JUGOSLOVANSKEM PRVENSTVU

Vodi Partizan sam

Razen Partizana si je priborilo zmago na tujem terenu tudi moštvo Sarajeva

REZULTATI

Spartak - Crv. zvezda	0:0
Željezničar - Hajduk	3:3
Dinamo - Partizan	2:4
Radnički - Budućnost	5:1
Velež - Zagreb	2:1
BSK - Sarajevo	1:3
Vojvodina - Proleter	7:2

LESTVICA ZVEZNE LIGE

Partizan	7	5	1	1	14:8	11
Crv. zvezda	7	3	4	0	11:5	10
Sarajevo	7	5	0	2	17:14	10
Velež	7	3	3	1	12:9	9
Dinamo	7	4	1	2	13:10	9
Radnički	7	3	3	1	18:12	9
Hajduk	7	3	1	3	16:11	7
BSK	7	2	2	3	14:13	6
Spartak	7	2	2	3	10:13	6
Budućnost	7	3	0	4	14:18	6
Vojvodina	7	1	3	3	13:14	5
Zagreb	7	2	0	5	10:14	4
Željezničar	7	1	1	5	9:16	3
Proleter	7	1	1	5	11:24	3

Po nejasnem stanju, ki je nastalo prejšnjo nedeljo, ko so prišla na vodstvo kar tri moštva, se je sedaj stvar nekoliko razbistrila. Prvi je Partizan, ki je zmagal v Zagrebu. Dinamo je ubral obrambno taktiko, toda proti razpoloženemu Partizanovemu napadu ni uspel. Sam Milutinović je dal tri gole.

Crvena zvezda se je pomaknila za točko naprej, ki jo je prinesla iz Subotice. Toda to je bila ena izmed najbolj grdih tekem, v kateri je bil tudi poškodovan Toplak, ki mogoče sploh ne bo mogel nastopiti jutri v državni reprezentanci proti Irski v Dublinu, kot ga je Tirnanić določil. Hajduk je v Sarajevu že vodil po prvem polčasu z 2:0, pa je vendar dopustil, da ga je pozneje Željezničar dohitel in mu odvzel točko. Sarajevo, ki je v Beogradu premagalo BSK, se je uvrstilo med prve na lestvici.

Prvič je zmagala, in to zelo izdatno, Vojvodina, ki je v nedeljo zopet zaigrala tako, da se je mogoče pričakovati, da se vrača v svojo pravo formo. Kljub rezultatu 5:1 ni bila tekma med Radničkim in Budućnostjo nič posebnega; sodnik je dvakrat goste močno oškodoval. Velež se solidno drži in si je v nedeljo priboril še eno zmago.

Rosewall in Hoad še naprej diletanta

SIDNEY, 17. — Avstralska teniška prvaka Rosewall in Hoad ostaneta še diletanta. Tako so uradno objavili v Sidneyu. Igralca sta telegrafirala Kramerju ter mu sporočila svojo odločitev. Kramer je ponujal vsakemu 16.000 šterlingov, če bi prestopila med profesionalce.

Odlični finski tekač Voitto Hellsten je v Turkuju poskusil svoje sposobnosti v teku na 800 metrov. Z odličnim rezultatom 1:50.1 je premagal specialista Tavisaloja (1:50.3) in Salsolo (1:50.6).

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Tr

LAHKOATLETSKI DVOBOJ V FRIEBURGU

NEMCI SO ZMAGALI Z VELIKO RAZLIKO

Drugi dan so od Italijanov zmagali Bravi, Chiesa in Consolini

Drugi dan lahkoatletskega dvoboja med moškima reprezentancama Nemčije in Italije v Frieburgu je šlo italijanskim reprezentantom za spoznanje bolje kot prvi dan, vendar je bila razlika med njimi in Nemci še vedno zelo velika. Razmerje zmag je bilo v nedeljo 6:3; od Italijanov so si priborili prva mesta Bravi (daljina), Chiesa (palica) in Consolini (disk). Pri tem je zanimivo, da Nemci ne pomenijo tako rekoč nič v skoku s palico in podobno velja tudi za disk, čeprav sta se tu Nemca usidrala pred drugega Italijana. V skoku v daljino pa je Bravi ušel le za dva centimetra, Taddia je bil drugi za starim Storchom (v ostalem tudi Taddia ni več mlad na lahkoatletskih stadionih). V tekih — tudi z zaprekami, kjer so nekoč imeli Italijani velikega Filiputa — so Nemci povsod osvojili prvi dve mesti.

Rezultati drugega dne:

200 m: 1. Kaufmann (N) 21"6; 2. Pohl (N) 21"9; 3. D'Asnasch (I) 22"; 4. Gnocchi (I) 22"1.

1500 m: 1. Lueg (N) 3'51"; 2. Bumann (N) 3'52"; 3. Baraldi (I) 3'53"8; 4. Gelmi (I) 3'59"4.

10.000 m: 1. Schade (Nemč.) 29'39"; 2. Konrad (N) 30'05"6; 3. Lavelli (I) 31'48"; 4. Peppicelli (I) 31'48"2.

400 m zapreke: 1. Fisher (N) 53"; 2. Moeller (N) 54"5; 3. Martini (I) 58"4; 4. Fantuzzi (I) 60".

Daljina: 1. Bravi (I) 7,28; 2. Molzberger (N) 7,26; 3. Oberbeck (N) 7,07; 4. Colatore (I) 6,93.

Palica: 1. Chiesa (I) 4,15; 2. Ballotta (I) 4,15; 3. Drumm (N) 3,70; 4. Schneider (N) 3,60.

Disk: 1. Consolini (I) 54,17; 2. Buehrle (N) 47,17; 3. Noack (N) 46,66; 4. Giacobbo (I) 44,59.

Kladivo: 1. Storch (N) 58,91; 2. Taddia (I) 55,87; 3. Ziermann (N) 55,78; 4. Giovanetti (I) 53,75.

4x400 m: 1. Nemčija (Haas, Huber, Bluemmel, Dreher) 3'14"6; 2. Italija (Archilli, Fantuzzi, Porto, Lombardo) 3'14"8.

Končni rezultat: Nemčija 127 točk, Italija 74 točk.

Dar športnih novinarjev

Paternoster je dobila zlato medaljo

RIM, 17. — Rimska skupina športnih novinarjev je danes dopoldne izročila atletinji Paoli Paternoster zlato medaljo v znak priznanja za njene sijajne uspehe v letošnji sezoni. Spregovorila sta odv. Bruno Roghi, predsednik rimske skupine športnih novinarjev, ter dr. Bruno Zauli, predsednik FIDAL.

KINO ŠKEDEN
predvaja danes 18. t. m. z začetkom ob 18. uri film:
JUNAKI

Kino na Opčinah
predvaja danes 18. t. m. z začetkom ob 18. uri film v tehnikolorju:
Skobčev prelaz
Napeta filmska zgodba o mladi grofici, ki je nekoč izginila neznanokam. Vlogi romantičnih ljubimcev v tem napetem filmu igrata YVONNE DE CARLO in ROCK HUDSON.

VELIKA IZBIRA BLAGA ZA OBLEKE IN PLAŠČE
A. PERTOT-FODERAMI
TRST UL. GINNASTCA 22 - TEL. 95998
Z NAŠO POSTREŽBO VAS BOMO ZADOVOLJILI
OBIŠČITE NAS!

JONATHAN SWIFT

SKROMEN PREDLOG

kako bi se preprečilo, da postanejo otroci revežev breme svojim staršem in državi, in kako bi postali koristni člani občestva

Ko hodiš po tem velikem mestu ali potuješ po deželi, je kaj žalostno videti na ulicah in cestah in ob vratih koč vse polno beračic, ki jim sledi po troje, četvero ali šestero otrok; vsi so v cunjah in nadlegujejo vsakega mimoidočega za vbogajme. Namesto da bi mogle te matere delati in si pošteno služiti kruh, morajo zapravljati svoj čas s pohajkovanjem, da naberačijo kruha svojim nebogljenim otročičem; in ko ti odrastejo, postanejo tatovi ali pa zapuste rodno deželo in se bojujejo za pretendenta v Španiji ali se prodajajo na Barbadoes.

Menda smo vsi istih misli, da je to veliko število otrok v naročju ali na hrbtu ali za petami mater (pogosto tudi očetov) v sedanjem žalostnem stanju naše kraljevine velika neprilika; in kdorkoli bi se domislil, kako narediti iz teh otrok zdrave in koristne člane skupnosti, bi si pridobil toliko zaslugo za občestvo, da bi mu morali postaviti spomenik kot narodnemu rešitelju.

Navadno se ceni število duš v tej kraljevini na milijon in pol. Med temi je po mojem računu kakih 200.000 parov, kjer žene lahko rode; od tega števila odračunam 30.000 parov, ki lahko vzdržujejo svoje otroke, čeprav se bojim, da jih v sedanjem žalostnem stanju kraljevine ne more biti toliko; a recimo, da jih je, pa nam ostane še 170.000 parov, ki dobivajo zarod. Odštejem še 50.000 za tiste ženske, ki splavijo ali katerih otroci umro zaradi nezgod ali bolezni v prvem letu starosti. Sedaj nam ostane še 120.000 otrok, ki se letno rode revnim staršem. Vprašanje je torej, kako vzrediti in preskrbeti to število otrok; kakor sem že povedal, tega pri sedanjem stanju nikakor ne moremo, vsaj po doslej znanih metodah ne, ker jih ne moremo zaposliti niti v obrti niti v poljedelstvu, ker niti ne gradimo hiš niti ne obdelujemo zemlje; in če niso izredno nadarjeni, se morejo le redko preživljati s krajo, preden dosežejo šesto leto starosti.

Zato bom torej sedaj ponižno razložil svoje lastne misli, ki upam, da ne bo najmanjšega ugovora proti njim.

Zelo izkušen Američan, s katerim sem se seznanil v Londonu, mi je zagotavljal, da je mlad, zdrav, dobro rejen, eno leto star otrok izvrstna, redilna in zdrava hrana, najsi bo dušén, kuhan, pečen ali pražen; in nič ne dvomim, da bi prav tako dobro služil za frikasé ali ragù.

Zato ponižno predlagam javnosti v razmišljanje, da bi od že naštetih 120.000 otrok jih prihranili 20.000 za rejo, in sicer samo četrtino moških; to je več, kakor puščamo samcev pri ovcah, govedu ali prašičih; saj so ti otroci redko sad zakonske zveze, za katero se naši divjaki ne menijo dosti, zato bo en samec lahko služil štirim samicam; ko ostalih 100 tisoč doseže starost enega leta, jih ponudimo naprodaj imenitnim in bogatim osebam po vsej kraljevini; pred tem je treba vedno opozarjati matere, da jih v zadnjem mesecu dobro hranijo, tako da bodo debelušni in mastni, primerni za dobro mizo. En otrok bi zadostoval za dva obroka, ako imamo prijatelje v gosteh; kadar pa je družina sama, bi prednja ali zadnja četrtina zadostovala za en obrok in, začinjena z nekoliko popra ali soli, bo prav dobra še četrti dan, posebno pozimi.

Računal sem, da novorojenček tehta povprek 12 funtov in se v enem sončnem letu ob primerni hrani zredi na 28 funtov.

Priznam, da bo ta hrana nekoliko draga in zato prav primerna za zemljiške posestnike, ki so že tako požrli večino staršev in imajo zato največjo pravico tudi do otrok.

Sezija za otroško meso bo vse leto, a bolj obilno v marcu in malo prej in pozneje; kajti resen pisec, znamenit francoski zdravnik, pravi, da ribe dajejo rodovitnost in se zato v rimskokatoliških deželah rodi več otrok nekako devet mesecev po postu kakor v kateri koli drugi dobi; zato bodo trgi leto dni po postu bolje založeni kakor navadno, ker je število katoliških otrok v tej kraljevini vsaj trije proti enemu; tako ima moj predlog še to postransko prednost, da bo zmanjšal število papežnikov med nami.

Izračunal sem, da stane vzreja beraškega otroka (v ta naziv vključujem vse kočarje, poljedelske delavce in štiri petine kmetov) nekako dva šilinga na leto, vštevši cunje; in mislim, da si noben gospod ne bo pomišljal plačati deset šilingov za truplo lepo rejenega otroka, ki bo dalo, kakor sem že rekel, štiri obroke izvrstnega, hranilnega mesa, če imamo v gosteh samo kakšnega posebnega prijatelja ali pa je družina sama. Tako se bo posestnik naučil dobro gospodariti in ga bodo vzljubili njegovi najemniki; mati bo imela osem šilingov čistega dobička in bo lahko delala, dokler ne rodi drugega otroka.

Kar se mene tiče, sem se že naveličal ponujati leto za leto brezplodne, prazne, vizionarne misli, a ko sem že popolnoma obupal nad uspehom, sem se na srečo spomnil tega predloga, ki je ne le popolnoma nov, temveč tudi soliden in realen, ne velja nič denarja in le malo truda, je popolnoma v naši moči in nismo v nikaki nevarnosti, da bi se z njim zamerili Angliji. Kajti te vrste blago ne bo preneslo izvoza, ker je meso prenežne sestavine, da bi se dolgo držalo v soli, čeprav bi prav lahko imenoval deželo, kjer bi z veseljem požrli ves naš narod tudi brez soli.

A nisem tako močno zaljubljen v svoje mnenje, da ne bi hotel poslušati drugih predlogov, da so le enako nedolžni, ceneni, lahko izvedljivi in učinkoviti. Toda preden kdo kaj takega predloži, prosim avtorja ali avtorje, naj tehtno premislijo dvoje: prvič, kako bodo ob sedanjem stanju dobili hrano za 100.000 brezkoristnih ust in obleko za 100.000 brezkoristnih teles, in drugič, da je sedaj po vsej kraljevini okrog milijon bitij v človeški podobi, katerih premoženje bi sešteto znašalo nekako dva milijona funtov šterlingov dolga — ako namreč prištejemo beračem po poklicu še večino kmetov, kočarjev in poljedelskih delavcev z ženami in otroki, ki so v resnici prav tako berači; tiste politike pa, ki jim moj načrt ni všeč in ki bi si mu nemara drznili ugovarjati, prosim, le, naj najprej vprašajo starše teh otrok, ali ne bi danes smatrali za veliko srečo, ako bi jih bili v starosti enega leta prodali za hrano, kakor sem opisal, in ako bi se bili tako izognili vsej nesreči, ki jih je od tedaj preganjala: zatiranju posestnikov, nezmožnosti, da brez denarja ali zaposlitve plačujejo najemnino, pomanjkanju najpreprostejše hrane, zavetja in obleke, ki bi jih ščitila nemilega vremena, in popolni gotovosti, da zapuste isto in še večjo bedo svojemu zarodu za večne čase.

(Prevedla O. GRAHOR)